DVOJTÝŽDENNÍK MESTA BANSKÁ ŠTIAVNICA

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

12. február 2026 | číslo 3 | ročník XXXVII | cena 0,70 €

Hodnotenie škôl v meste **str. 3**

Nová jedinečná atrakcia **str. 9**

Mestská knižnica v číslach **str. 12**

Chátrajúci objekt na Povrazníku

a jeho budúcnosť

V našom meste potrebujeme zabezpečiť rozvoj a skvalitnenie sociálnych služieb, nie odpredaj objektov a nezmyselné podmienky!

Objekt bývalého SOU Povrazník FOTO MICHAL KRÍŽ

Dňa 11.januára 2026 odvysielala televízia TA3 reportáž týkajúcu sa chátrajúceho objektu na Povrazníku. V chátrajúcom objekte na Povrazníku ešte v roku 2013 prebiehalo vyučovanie študentov Strednej odbornej školy obchodu a služieb v odboroch obchod a podnikanie, cestovný ruch, ďalej v odboroch murár, kuchár a čašník, kaderník a v stavebných odboroch. Objekt bol dlhodobo majetkom Banskobystrického samosprávneho kraja a slúžil pre potreby zabezpečenia vzdelávacieho procesu študentov Strednej odbornej školy obchodu a služieb. V roku 2013 vyučovanie skončilo a čo sa stalo s objektom, ktorý bol užívaniaschopný, čistý, vykurovaný, zabezpečený? ↪3.str.

Pracovné stretnutie k vodovodu Banky

Banky nie sú napojené na verejnú vodovodnú sieť, tzn. nemajú vodovod.

Obyvatelia aj chalupári v tejto časti riešia zásobovanie vodou z vlastných studní. Mesto v roku 2020 dalo vypracovať projekt na vybudovanie vodovodu a vybavilo územné a stavebné povolenie. Žiadosť o finančné prostriedky na vybudovanie vodovodu bude predkladať Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Banská Bystrica, v celku spolu aj s vybudovaním vodovodu pre Banky a Vyhne.

Na pracovnom stretnutí v stredu 4.2.2026 sa zúčastnila primátorka mesta Mgr. Nadežda Babiaková, Ing. arch. Jakub Melicherčík, vedúci oddelenia výstavby, ÚP a ŽP, Ing. Zuzana Kladivíková, Mgr. et. Mgr. Martina Kováčiková, ved. oddelenia správy majetku. Za Vyhne: PaedDr. Ján Kriváň, zástupca starostky obce, za Stredoslovenskú vodárenskú spoločnosť, a.s.: Mgr. Peter Neuzer, riaditeľ investičného odboru, Ing. Maroš Turčák, projektový manažér, Vladimír Baran.

MsÚ

Oznam

Vážení občania!

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť oznamuje občanom Banskej Štiavnice, že v dňoch **od 11.2.-23.2.2026**, budú pracovníci spoločnosti postupne **realizovať odpočty vodomerov v našom meste** v pracovné dni u odberateľov, ktorí si stav vodomeru nenahlásili.

Žiada občanov, ktorých vodomer nie je voľne prístupný k odpočtu, napríklad za bránou, v dome, pivnici, garáži, aby stav vodomeru si odčítali sami a odčítaný stav napísali na papier a umiestnili na viditeľnom mieste, napr. bráničk, okno.

Pokiaľ je šachta voľne prístupná, odberateľ má odstrániť veci zo šachty, ktoré bránia k vykonaniu odpočtu, prípadne zavrieť psa.

Lístok so stavom treba zanechať do doby, pokiaľ odčítač nepoznačí odpísané!

Hromádková Zina,
referent odpočtov
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.

citát

„Nedajte si vnútiť slobodu slova pred slobodou myslenia!“

Stanisław Jerzy Lec

INZERCIA

13. február
PETRA HAPKOVÁ
& VÍNA ZO SVAHOV ŠTIAVNICKEJ SOPKY
piatok, 19:00
KULTÚRNE CENTRUM, BANSKÁ ŠTIAVNICA

#RUINbar hľadá kolegov do tímu
Barman / Čašník
NAPÍŠTE NÁM: email: ruinbarbs@gmail.com tel.č.: 0911 470 896

z programu primátorky

2.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Redakčná rada TV VIO.

3.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Uskutočnila sa gremiálna porada so zástupcami mestských spoločností.
- Uskutočnila sa gremiálna porada s vedúcimi oddelení MsÚ.
- Pracovné rokovanie s riaditeľom OOCR k príprave rozpočtu, plánu činnosti a príprave zasadnutia predstavenstva OOCR.

4.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie so zástupcami StVS k príprave žiadosti o finančné prostriedky na vybudovanie vodovodu Banky.

5.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Rokovanie k majetkovoprávnemu usporiadaniu mestských lesov.
- Príprava podkladových materiálov k Nórskemu finančnému mechanizmu.

6.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie s riaditeľkou k ekonomike Centra voľného času.
- Pracovné rokovanie k výstavbe a rekonštrukcii mestskej plavárne.

Štiavničania, Štiavnica, médiá a súvzťažnosti

25.1. v Rádiu Slovensko o 6.35 h a 29.1 v TV Lux bola spomienka na katolíckeho kňaza, trpiteľa za vieru Alfonza Paulena, ktorý sa narodil 26.1.1913. V r. 1939-49 pôsobil v Banskom Studenci, po katolíckom biskupovi, rodákovi zo Sv. Antona Michalovi Buzalkovi je to druhá osobnosť nášho okresu, ktorý je v súčasnosti v procese blahorečenia.

27.1. vo viacerých médiách bola spomienka na Miroslava Válka, básnika a ministra kultúry, ktorý zomrel v tento deň v r. 1991. Počas jeho pôsobenia vo funkcii ministra kultúry zaznamenalo SBM, ktoré patrilo pod ministerstvo kultúry taký rozvoj ako nikdy predtým a ani potom. Stalo sa najvýznamnejším banským múzeom na svete.

27.1. v Rádiu Devín o 7.20 h bola spomienka na významného štúrovského básnika Jána Bottu, ktorý sa narodil v tento deň v r. 1829. V Banskej Štiavnici pôsobil ako zememerač po ukončení štúdia v Pešti.

27.1. v Rádiu Regina o 19.45 h bola podrobná reportáž o dokončovacích prácach na rekonštrukcii vzácneho historického objektu ZUŠ, ktorá podľa vyjadrenia Mgr. Nadeždy Babiakovej, primátorky mesta bude ukončená v lete tohto roku.

29.1. v Rádiu Slovensko v Nočnej pyramíde od 22.20 h do polnoci bola podrobná reportáž o nezákonných procesoch koncom 40.-tych rokov a 50.-tych rokoch 20. stor., v ktorých bol odsúdený na doživotie aj svätoantonský rodák, katolícky biskup Michal Buzalka.

30.1. vo viacerých médiách bola spomienka na PhDr. Ladislava Šáškyho, vynikajúceho kunsthistorika, veľkú pozornosť vo svojich publikáciách a štúdiách venoval aj umelecko-historickému vývoju Banskej Štiavnice a ktorý by sa bol v tento deň dožil 100 rokov.

30.1. v Rádiu Regina o 13.00 h. bola informácia o tom, že Mesto Banská Štiavnica hľadá dodávateľa na rekonštrukciu meštianskeho domu na Farskej ul.

31.1. v Rádiu Slovensko o 7.20 h bola spomienka na Wolfganga Amadea Mozarta, geniálneho hudobného skladateľa, ktorý sa narodil 27.1.1756. Vo svojej opere Čarovná flauta zameral svoju pozornosť aj na 1. profesora Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici Mikuláša Jozefa Jacquina.

31.1. a následne až do uzávierky tohto čísla bola prakticky vo všetkých médiách mimoriadna pozornosť venovaná niekdajšiemu absolventovi banskoštiavnického gymnázia Miroslavovi Lajčákovi, ktorý sa stal neskôr vynikajúcim politikom a diplomatom v súvislosti s tým, že podal demisiu na funkciu poradcu premiéra v súvislosti s jeho komunikáciou s významným americkým miliardárom a sexuálnym delikventom. Nikto zo Slovenska v doterajších dejinách nebol takým významným politikom ako práve on. Popri iných celoštátnych a medzinárodných funkciách bol aj predsedom Valného zhromaždenia OSN a kandidoval dokonca aj na post generálneho tajomníka OSN.

Od 15.1., keď bol uvedený do kín film Štúr neprešiel jeden-jediný deň, aby neboli naň viaceré, a to len pozitívne reminiscencie. V tejto súvislosti dávam do pozornosti našim čitateľom, že film bol nakrúcaný v marci 2025 aj v Múzeu vo Sv. Antone. A to ešte za riaditeľovania Ing. Štefana Engela, PhD., ktorý je už v súčasnosti štátnym tajomníkom na Ministerstve cestovného ruchu a športu SR.

Nakoniec sa ešte s potešením vraciam k tejto rubrike, kde bola aj informácia o výnimočnom historickom seriáli *„História chutí“*, ktorého 1. diel bol nakrúcaný v Múzeu vo Sv. Antone. U našich čitateľov zvlášť zarezonoval slávnostný ceremoniál prijímania nového adepta medzi poľovníkov. Ten, ktorý bol hlavnou postavou tohto seriálu bol Ing. Erik Petrikovič ako vedúci poľovačky, niekdajší dlhoročný pracovník Kaštieľa vo Sv. Antone, ale aj poľovník telom i dušou.

5.2. v Rádiu Regina od 16.30 h bola obsiahla reportáž o niekdajšom svetoznámom fajkárskom remesle v B. Štiavnici od konca 18. stor. až do r. 1959, kedy bola vyrobená posledná fajka v B. Štiavnici. Banskoštiavnické fajky *„Štiavničky“* sa vyvážali do rôznych končín sveta a to nielen v Európe, ale obľúbené boli aj v Egypte, ďalekej Indii, ba dokonca aj na oboch amerických kontinentoch.

Ján Novák

z programu primátorky

- Účasť na zasadnutí správnej rady - Hudobná a umelecká akadémia Jána Albrechta.

9.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie s riaditeľom Mestských lesov Banská Štiavnica, spol. s r.o., k ekonomike a ďalšej činnosti.
- Redakčná rada ŠN.

10.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné stretnutie k zabezpečeniu rekonštrukcie historického objektu lýcea.

11.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Účasť na zasadnutí mestského zastupiteľstva.

12.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám
- Riešenie majetkovoprávnych vecí mesta.

13.2.
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Rokovanie k riešeniu zabezpečenia verejného obstarávania k projektu s názvom *„Podpora rozvoja a tvorby, spracovania, využívania a prepájania dát v rámci verejnej správy pre inteligentné rozhodovanie, plánovanie a správy Mesta Banská Štiavnica.“*

14.2.
- Občiansky obrad – sobáš.

Viera Lauková

Oznam

Slovenský zväz telesne postihnutých v Banskej Štiavnici oznamuje svojim členom, že **úradné hodiny** v kancelárii na Bratskej 17 budú **iba v stredu 8.00 – 12.00 h** až do odvolania, z prevádzkových dôvodov.

Informácie o činnosti alebo členstve v organizácii môžete získať na tel. č.: 0908 236 896, 0907 596 488, 0904 110 253, 0915 883 972, 0911 205 103.

Výbor ZO SZTP

Chátrajúci objekt na Povrazníku

a jeho budúcnosť

1.str. Prečo sa za 12 rokov dostal do stavu v akom je dnes, prečo dlhé roky tento objekt BBSK nevyužil, neprenajal, nepredal, neuzatvoril a nezabezpečil proti vandalom? Objekty sú v dezolátnom stave a iba ich vypratanie a vyčistenie bude mesto stáť niekoľko desiatok tisíc eur.

Pred tromi rokmi Banskobystrický samosprávny kraj oznámil verejnosti a verejne prezentoval projekt, ktorým chce uvedený objekt využiť jednak pre potreby domova sociálnych služieb a jednak na byty. Po vypracovaní projektu však zistili, že finančné náklady sú vysoké a objekt teda (radšej) nepotrebujú. Ide o objekt, ktorý nadväzuje na súčasný domov sociálnych služieb. Kraj asi zabudol, že Banská Štiavnica, jej občania a aj občania okolitých miest a obcí starnú a potrebujú rozširovanie a skvalitňovanie sociálnych služieb, konkrétne rozšírenie sociálnych služieb domova pre seniorov. Nehovoriac o tom, že zariadenia na sídlisku Drieňová, určené pre sociálne služby, BBSK plánuje uzatvoriť pre nevyhovujúce podmienky.

Uvedený objekt prešiel v mesiaci december 2025 do vlastníctva mesta, a to najmä z toho dôvodu, že BBSK sa rozhodol tento objekt ponúknuť ako prebytočný objekt. Práve preto Mesto o objekt prejavilo záujem, pretože má za to, že občania tieto služby potrebujú. Zároveň chce mesto v súvislosti s možným vybudovaním zariadenia sociálnych služieb vytvoriť nové pracovné miesta.

Avšak podmienky, ktoré kraj zakotvil v zmluve pre mesto sú mimoriadne prísne, a to najmä s ohľadom na to, že Banskobystrický samosprávny kraj mal od roku 2013 viac ako dvanásť rokov na to, aby objekt prestaval – a to predovšetkým na zariadenie sociálnych služieb. Napriek tomu sa teraz na Mesto Banská Štiavnica kladú záväzky, ktoré sú podľa viacerých otázne. Mesto sa v zmluve zaväzuje, že po dobu piatich rokov od právoplatnosti zápisu vlastníckeho práva bude nehnuteľnosť využívať výlučne na verejnoprospešný účel. Ak by počas tejto päťročnej lehoty mesto predmetnú nehnuteľnosť predalo, je povinné zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške kúpnej ceny nehnuteľnosti, a to 268 976,46 €.

Inými slovami – päť rokov má zviazané ruky. Kontroverzie vyvoláva teda aj ustanovenie o zmluvnej pokute, ale nie je vôbec isté, či prípadná sankcia skutočne zodpovedá reálnemu významu porušenia zmluvy, alebo ide len o ďalší nástroj nátlaku. S požiadavkou na zmenu zmluvných podmienok sa mesto obrátilo aj na úrad BBSK, ale neúspešne. Úlohou samosprávnych krajov a predovšetkým ich zástupcov je pritom zabezpečovať všestranný rozvoj svojho územia a reagovať na potreby obyvateľov prostredníctvom samosprávy. Súčasťou tejto úlohy je aj spolupráca s mestami a obcami, a to najmä pri tvorbe programov hospodárskeho i sociálneho rozvoja. Práve preto je pre Mesto Banská Štiavnica ťažko pochopiteľné, prečo sú v zmluve nastavené podmienky, ktoré nie sú výsledkom partnerskej spolupráce.

Dňa 28. 1. 2026 sa k riešeniu využitia objektov uskutočnilo pracovné rokovanie poslancov MsZ s prezentáciou objektu a návrhmi jeho ďalšieho využitia, a to na domov sociálnych služieb alebo nájomné bývanie. V súčasnosti prebiehajú rokovania s úradom BBSK o použití vypracovanej projektovej dokumentácie, ako aj možnostiach financovania rekonštrukcie objektu. Na základe výsledkov sa plánuje rokovanie s Ministerstvom dopravy SR a Štátnym fondom rozvoja bývania.

MsÚ

Úspech základnej školy Jozefa Horáka

Aktuálne výsledky škôl 2026 – hodnotenie INEKO

Inštitút INEKO zverejnil aktuálne rebríčky najlepších základných a stredných škôl. Pri ich zostavovaní prihliadal na výsledky žiakov v testovaní 5, v testovaní 9 a tiež v dosahovaní mimoriadnych výsledkov.

Podľa tohto hodnotenia naša škola v školskom roku 2024/2025 v rebríčku škôl obstála takto:

V rámci celej SR, z celkového počtu 1936 všetkých základných škôl v SR bolo hodnotených 1400 škôl a naša škola sa umiestnila na krásnom: 27. mieste.

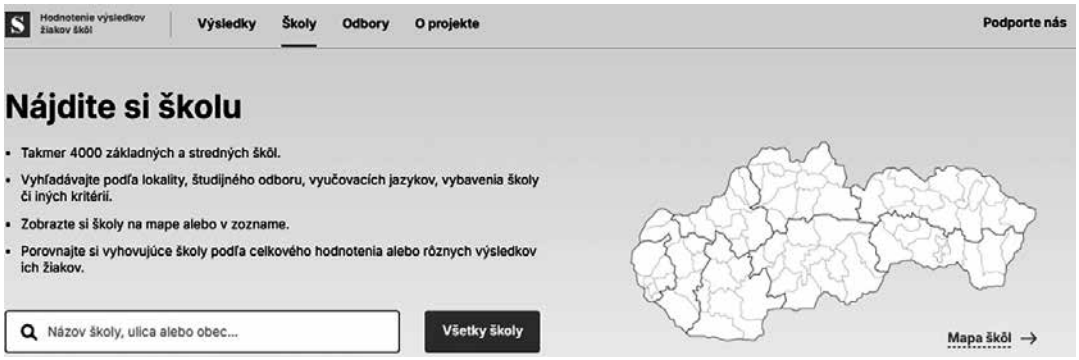
V rámci banskobystrického kraja, z celkového počtu 321 škôl bolo hodnotených 135 škôl a naša škola sa umiestnila na 5. mieste.

V okrese Banská Štiavnica spomedzi 8 hodnotených škôl sa naša škola umiestnila na 1. mieste.

Tešíme sa z úspechu a prajeme našej základnej škole aj v budúcnosti veľa usilovných žiakov, milých pani učiteliek, energiu a chuť získavať nové poznatky a zapájať sa do nových výziev, projektov a súťaží.

Viac: www.ineko.sk

vedenie školy

Jarné prázdniny

v Slovenskom banskom múzeu

Kammerhof (Kammerhofská 2)

Dielnička (9:30 – 15:30 h)

Tradičné remeselné techniky v rôznych termínoch:

18. 2. (streda): Tkanie na doštičke (4 €), Smaltovanie (3 – 5 €)

19. 2. (štvrtok): Pečenie chleba (4 €), Pohyblivé hračky (8 €)

20. 2. (piatok): Batikovanie voskom (6 €), Malé plstenie (4 €)

21. 2. (sobota): Smaltovanie (3 – 5 €), Handrové hračky (4 €)

26. 2. (štvrtok): Batikovanie voskom (6 €), Tkanie na doštičke (4 €)

27. 2. (piatok): Malé plstenie (4 €), Pečenie chleba (4 €)

28. 2. (sobota): Smaltovanie (3 – 5 €), Pohyblivé hračky (8 €)

4. 3. (streda): Pohyblivé hračky (8 €) — skrátený čas 12:00 – 15:30 h

5. 3. (štvrtok): Smaltovanie (3 – 5 €) — skrátený čas 12:00 – 15:30 h

Príbeh o baníkovi

Zážitkové sprevádzanie pre rodiny s deťmi v expozícii Kammerhof – Baníctvo na Slovensku. (od 6 rokov). Vždy o 13:00 h.

18. 2., 21. 2., 27. 2., 4. 3. a 6. 3.

Starý zámok (Starozámocká 11)

Kastelánovo tajomstvo + prehliadka expozície

Pátranie po indíciách a odkaze kastelána ukrytom v zámku.

14. 2. – 8. 3. (streda až nedeľa) 9:00 – 17:00 h

Banské múzeum v prírode (J. K. Hella 12)

Prehliadky podzemia

14. 2. – 8. 3. (streda až nedeľa)

Vstupy: 9:00, 12:00, 15:00 h

Rezervácie: 045 / 691 29 71, www.muzeumbs.sk

Štôlňa Glanzenberg (Kammerhofská ulica)

Prázdninové fáranie

Vstup o 10:00 h: 18. 2., 19. 2., 20. 2., 25. 2., 26. 2., 27. 2., 6. 3.

Vstupy o 10:00 h a 12:00 h: 21. 2., 22. 2., 28. 2., 1. 3., 7. 3.

Rezervácie: 0918 990 181, www.muzeumbs.sk

Galéria Jozefa Kollára (Nám. sv. Trojice 8)

My sa nevieme sťažovať nahlas + prehliadka expozície

Výstava prác výtvarnej súťaže na tému *„Tichá sila mokradí“*.

14. 2. – 8. 3. (utorok až sobota) 9:00 – 17:00 h

Kontakt a info: infobs@muzeumbs.sk; 045/6949418;www.muzeumbs.sk

SBM

Oznam

V Banskej Štiavnici sa bude nakrúcať seriál Americké aristokratky (The Buccaneers).
Milí Štiavničania, vo februári 2026 bude v našom meste prebiehať filmovanie zahraničného seriálu. Prosíme vás o trpezlivosť a rešpektovanie dočasných dopravných obmedzení. Prinášame vám prehľad najdôležitejších termínov:

streda – štvrtok,
18. a 19.2. (8.30 – 17.00 h)
Pri Trotuári sa bude stavať filmový kiosk. Produkcia nepredpokladá výrazné obmedzenia dopravy, montáž bude prebiehať z priestoru Trotuára. Je však možné krátkodobé obmedzenie pri vykladaní materiálu.

Piatok, 20.2. (7.00 – 17.00 h)
Ulica Andreja Kmeťa bude počas celého dňa jednosmerne obmedzená.

Sobota, 21.2. (7.00 – 17.00 h)
Ulica Andreja Kmeťa bude úplne uzatvorená popri celom Trotuári. Prejazd týmto úsekom nebude možný.

Utorok, 24.2. (7.00 – 17.00 h)
Nakrúcanie bude pred vchodom do Lesníckej školy. Doprava bude priebežne zastavovaná od sochy Andreja Kmeťa až po odbočku k botanickej záhrade.

Piatok, 27.2. (7.00 – 17.00 h)
Bude prebiehať nakrúcanie na Námestí sv. Trojice pri odbočke na Starozámockú ulicu a na Starozámockej ulici. Prejazd týmto úsekom nebude možný.

Ďakujeme za vašu ohľaduplnosť!

MsÚ

Správne

triedenie bioodpadu

Technické služby, m. p., upozorňujú občanov nášho mesta, aby dávali **do hnedých nádob výlučne bioodpad** a aby do nich nedávali plasty a iné odpady. Na bioodpad je potrebné používať iba kompostovateľné vrecká, **nebaľte bioodpad do bežných plastových vreciek**. Môže sa tak stať, že vyradia celé plastové vrecko vrátane bioodpadu v ňom. Kompostovateľné vrecká na bioodpad si môžete vyzdvihnúť na zbernom dvore, alebo ich žiadajte u svojho domového dôverníka. Čím budete lepšie triediť, tým bude kompost kvalitnejší. Ďakujeme za pochopenie a spoluprácu!

MsÚ

Vzácne ocenenie pre Mgr. Pavla Michala

Je taká škola v našom okrese, ktorá nemá páru vo svete. Je to ZŠ s MŠ Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach.

Jej výnimočné postavenie v hierarchii škôl nášho okresu si už roky-rokúce všímajú aj obyvatelia Banskej Štiavnice a túto školu rok čo rok navštevujú aj banskoštiavnickí žiaci aj predškoláci.
15. 1. 2026 predseda BBSK Ondrej Lunter ocenil 11 výnimočných ľudí, ktorí sa významnou mierou podieľajú nielen na šírení dobrého mena kraja, ale aj na jeho rozvoji či budovaní komunity.
Medzi nimi bol, samozrejme, aj dlhoročný riaditeľ školy v Štiavnických Baniach Mgr. Pavel Michal. Škole patrí výnimočné prvenstvo na svete medzi všetkými školami vo vyučovaní sokoliarstva, ktoré je zapísané aj v Zozname nehmotného dedičstva UNESCO. Európsku prioritu má škola, a to opäť zásluhou jeho riaditeľa, že sokoliarstvo sa dostalo aj ako významná záujmová aktivita medzi väzňov. Samostatnú pozornosť si zasluhuje aj unikátne mini ZOO pri škole, ako aj systematické vedenie žiakov tejto školy k ochrane prírody a životného prostredia. Nášmu vzácnemu riaditeľovi školy čo najúprimnejšie blahoželám aj v mene mnohých vďačných Štiavničanov, ktorých deti veľmi rady chodia do ZŠ s MŠ M. Hella.

Ján Novák

Pocta pre Ing. Erika Sombathyho
i naše mesto

Minister cestovného ruchu a športu Rudolf Huliak vymenoval dňom 1.2.2026 za hlavného štátneho radcu Odboru rozvoja cestovného ruchu, Sekcie cestovného ruchu na Ministerstve cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky nášho spoluobčana Erika Sombathyho.

Následne už od 4.2. sa stal generálnym riaditeľom Sekcie cestovného ruchu na tom istom ministerstve. Po dlhoročnej mimoriadne úspešnej funkcii predsedu Združenia baníckych spolkov a cechov na Slovensku je to ďalšia mimoriadne významná pocta pre nášho spoluobčana. Do zodpovednej funkcie mu praje veľa úspechov v nádeji, že svoju funkciu čo najúčinnejšie využije aj v prospech ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v našom meste i celom regióne, nielen v svojom mene, ale i v mene jeho spoluobčanov

Ján Novák

Zo spomienok Mgr. Luboša Krnu

29.1. si Slovenská televízia celé popoludnie pripomínala 60. výročie vzniku Bansko-bystrickej redakcie Slovenskej televízie.

Najstarším dodnes žijúcim redaktorom tejto televízie je náš spoluobčan Mgr. Luboš Krno (narodil sa 16.7.1952), ktorý tu pracoval od 1.9.1974 do r. 1978. Následne bol excelentným redaktorom Slovenského rozhlasu a nakoniec pred odchodom do dôchodku aj excelentným hovorcom Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., v Banskej Štiavnici. Požiadali sme ho, aby sa s našimi čitateľmi podelil o jeho zážitky televízneho redaktora, ktoré sú nasledovné: *„v televízii som začal trvale pracovať od 1. septembra 1974 a dnes som najstarším žijúcim redaktorom, ktorý v tejto televízii pracoval. Jedna z absolútne prvých reportáží bola reportáž zo Salamandrového sprievodu v Banskej Štiavnici, len pár dní po nástupe do zamestnania. No a hneď potom v októbri reportáže z obrovskej povodne v Banskej Bystrici, ale časté boli i výjazdy do Banskej Štiavnice, kde sme vtedy nahrávali s vtedajším riaditeľom SBM Dr. Jánom Novákom, ale sme zaznamenávali aj inovácie v podniku Pleta, Dužina a najmä Rudných baní. Veľmi živé spomienky sa mi viažu práve na tú hroznú povodeň v B. Bystrici, kde sme spolu s kolegom Medzihradským hneď ráno vyrazili na cestu do Brezna a filmovali ten rozliaty Hron, zaplavené cesty, polia i obydlia. Späť do Banskej Bystrice sme sa vydali prechodom cez Čertovicu na Liptov, kde o povodni vtedy už nebolo ani znaku. A to všetko kvôli tomu, že už bol vybudovaný priehradný múr Liptovskej Mary, ktorý vtedy vlastne po prvý raz ochránil Liptov pred povodňou. Dovtedy bol veľmi často zaplavovaný. A taktiež mám dodnes pred očami naše reportáže z budovania prečerpávacej vodnej elektrárne Čierny Váh. Z hľadiska stavebnej techniky bol pre nás šok vidieť pracovať americký bager Caterpillar, ktorý vtedy ohúril i našich stavbárov. Vzniklo úžasné dielo a čudujem sa tým dnešným mudrlantom, tzv. ochranárom, že protestujú voči výstavbe prečerpávacej vodnej elektrárne Málinec.“* Za zaujímavé spomienky sa poďakoval a do ďalších rokov života niekdajšiemu vynikajúcemu žurnalistovi všetko najlepšie zaprial

Ján Novák

Nová podoba patróna prameňa na Červenej studni

Pri prameni svätého Jána Nepomuckého na Červenej studni pribudlo nové umelecké dielo, ktoré prirodzene nadväzuje na duchovnú aj historickú tradíciu tohto miesta.

Slávnostná inštalácia sochy sv. J. Nepomuckého FOTO ARCHÍV MsL

Dňa 10. decembra 2025 tu bola slávnostne inštalovaná socha svätého Jána Nepomuckého, patróna vody, mostov a ochrancu pred povodňami.

Autorom sochy je Alexander Ladziansky, ktorý dielo vytvoril na objednávku Mestských lesov Banská Štiavnica, spol. s r.o. Vo svojej tvorbe citlivo spojil úctu k sakrálnemu motívu s rešpektom k prostrediu, v ktorom je socha umiestnená. Postava svätca je spracovaná s dôrazom na pokojný výraz a bohatú symboliku, typickú pre ikonografiu sv. Jána Nepomuckého, čím prirodzene zapadá do tichého lesného prostredia pri prameni. Drevo, z ktorého bola socha vytvorená, vyrástlo v okolitých lesoch. Vlastníkom diela sú Mestské lesy Banská Štiavnica.

Svätý Ján Nepomucký má v stredoeurópskom priestore silné zastúpenie najmä pri vodných zdrojoch a komunikáciách. Umiestnenie sochy pri prameni rovnakého mena tak nie je len umeleckým aktom, ale aj symbolom ochrany, kontinuity a úcty k prírodnému bohatstvu Banskej Štiavnice.

Prejavom úcty k tejto výnimočnej lokalite je aj skutočnosť, že dielo bolo slávnostne posvätené v pondelok 26. januára 2026 Mgr. Norbertom Ďurdíkom, farárom – dekanom Rímskokatolíckej cirkvi vo Farnosti Banská Štiavnica.

Toto miesto bolo oddávna spojené s vierou ľudí v ochranu a pomoc. Obnovenie a vysvätenie sochy je znakom toho, že si vážime našu minulosť a chceme ju odovzdať ďalším generáciám.

Ing. Miroslava Orolinová, Mestské lesy Banská Štiavnica

Spomienka na Jána Truchlíka

23.1. bolo tomu presne 95 rokov, čo sa narodil v Štefultove Ján Truchlík (23.1.1931-26.9.1988),

ktorý sa trvalo zapísal do viacerých archeologických výskumov, ale pečať jeho mimoriadne precíznej konzervátorskej činnosti nesie dodnes množstvo unikátnych muzeálnych zbierok Slovenského banského múzea, kde pracoval ako konzervátor v r. 1970-1988. Ako 22 – ročný bol tento štefultovský rodák odsúdený na 22 rokov väzenia, peňažný trest 4 tisíc korún, prepadnutie majetku v prospech štátu a stratu občianskych práv na 10 rokov za *„rozvracanie republiky“*. Pracoval v Uránových baniach v Jáchymove, ktoré v konečnom dôsledku mali za následok jeho predčasnú smrť. V r. 1964 dostal amnestiu, zamestnal sa v banskoštiavnickej Hute a v r. 1970 som ho prijal do zamestnania v SBM ako vtedajší riaditeľ ako konzervátora, kde pracoval až do svojej smrti. Aj v tejto súvislosti považujem za potrebné zdôrazniť, že do SBM by nemohol nikdy nastúpiť, keďže išlo o jednu z najvýznamnejších celoslovenských kultúrnych a vedecko-výskumných inštitúcií, keby som nato nemal tichý súhlas ministra Miroslava Válka. Množstvo exponátov a zbierok SBM, ktoré zakonzervoval J. Truchlík, dodnes nesú pečať jeho absolútne dokonalej a precíznej práce. Všetok svoj voľný čas, ale aj všetky svoje skromné úspory venoval však archeologickému výskumu na Sitne, zvlášť areálu Sitnianskeho hradu. Európsky význam majú aj jeho archeologické výskumy pravekého baníctva v Španej Doline. Nebol školeným archeológom, ale vďaka svojej neuveriteľnej húževnatosti a svedomitosti mal absolútnu úctu a uznanie aj u vtedajších najrenomovanejších slovenských archeológov. Od r. 1984 bol najbližším spolupracovníkom J. Truchlíka pri jeho archeologických výskumoch na Sitne MUDr. Peter Šašov. Počet pokračovateľov v diele J. Truchlíka sa rozrastal aj po jeho smrti. Boli to: Jaroslav Kočalka, Roman Ciblík, Miroslav Hock, Tibor Štric, Peter Šmal a Ján Palášthy. Zvláštnu pozornosť si v tejto súvislosti okrem P. Šašova zaslúži najmä R. Ciblík, ktorý je súčasne nielen predsedom OZ *„Hrad Sitno“*, ale aj predsedom ZO SZOPK. Sústreďujú sa hlavne na konzervovanie niekdajšieho ranného areálu a všetky práce súvisiace s tým, aby priestor v okolí niekdajšieho hradu Sitno bol prístupný pre všetkých tých, ktorí majú oň záujem.

Ján Novák

Február 2026

v Slovenskom banskom múzeu

Jarné prázdniny v múzeu
14.–28. február
Slovenské banské múzeum pozýva všetkých prázdninujúcich návštevníkov do svojich expozícií a na podujatia. Pestrá ponuka pre celé Slovensko. Viac informácií na: www.muzeumbs.sk

Prehliadky banského podzemia
14.–28. február (streda-nedeľa)
Vstupy: 9.00, 12.00, 15.00 h. Banské múzeum v prírode, J. K. Hella 12. Rezervácie: 045 691 29 71

Prázdninové fáranie v štôlni Glanzenberg
18., 19., 20., 25., 26., 27. február o 10.00 h. 21., 22., 28. február o 10.00, 12.00 h
Štôlňa Glanzenberg, Kammerhofská ulica. Rezervácie: 0918 990 181.

Príbeh o baníkovi - staňte sa jeho súčasťou
18., 21., 25., 27. február, 13.00 h
Zážitkové sprevádzanie pre rodiny s deťmi, ktoré sa stávajú postavami príbehu a objavujú banícke povolania. Vhodné od 6 rokov. Kammerhof - expozícia, Kammerhofská 2

Jarné prázdninové dielničky
18.-21. február a 25.-28. február (streda-sobota), 9.30-15.30 h. Bohatá ponuka tradičných remeselných techník. Zabavte sa v kammerhofskej Dielničke pri plstení, batikovaní, smaltovaní,... Celá ponuka aktivít: www.muzeumbs.sk, Kammerhof - dielnička, Kammerhofská 2

Kastelánovo tajomstvo
18.–28. február (streda-nedeľa)
9.00-17.00 h. Starý zámok čaká len na vás, aby ste odhalili jeho tajomstvo. Hľadajte indície a pátrajte po odkaze starozámockého kastelána, ktoré ukryl v zákutiach zámku. Starý zámok, Starozámocká 11

Umenie a krása reštaurovania
3.–28. február (utorok-sobota)
9.00-17.00 h. Múzeum vystavuje výber reštaurovaných malieb zo zbierky Umelecká história. Súčasťou výstavy je aj vizuálna dokumentácia reštaurátorského procesu. Galéria Jozefa Kollára, Nám. sv. Trojice 8

My sa nevieme sťažovať nahlas
4.–28. február (utorok-sobota)
9.00-17.00 h. Tichá sila mokradí. Vidíme ich skutočnú krásu? je téma 23. ročníka medzinárodnej výtvarnej súťaže so zameraním na ochranu prírody a environmentálnu výchovu. Galéria Jozefa Kollára, Nám. sv. Trojice 8

SBM

Oznam

Všeobecná zdravotná poisťovňa oznamuje, že dňa **24.2.2026 od 9.00 do 13.00 h** bude poskytovať poradenstvo v oblasti zdravotného poistenia produktov VšZP v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica (hlavný vchod oproti Inkluzívnej kaviarni). Poradenstvo (aktivovanie mobilnej aplikácie a uplatnenie benefitov, kúpeľné poukazy, preukaz poistenca, evidovaným darcom krvi vitamíny) bude poskytovať pravidelne každý druhý týždeň. Informácie o ďalších termínoch budú zverejnené v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica a na FB stránke mesta Banská Štiavnica. VšZP si vyhradzuje právo na zmenu termínov.

Ing. Anna Maďarová, oblastná manažérka, odd. akviz. činností a analýz

Výzva

pre všetky športové kluby v meste Banská Štiavnica.

Žiadame o zaslanie informácií o činnosti Vášho športového klubu v roku 2025, plány do roku 2026, športové úspechy a počet registrovaných členov. Informácie nám, prosím, pošlite **do 13.3.2026 na mail. adresu:** viktoria.michalska@banskastiavnica.sk. Ide o komplexné zhodnotenie aktuálnej situácie v našom meste a oboznámenie širokej občianskej verejnosti s Vašou činnosťou v roku 2025. Vopred ďakujeme! Informácie budú zverejnené v Správe o stave mesta za rok 2025.

MsÚ

Výpožičný režim

v mestskej knižnici:
po, ut, st, pi: 8.00 h -11.30 h
12.00 h -17.00 h,
št: 8.00 h -11.30 h
12.00 h -15.00 h,

pobočka sídl. Drieňová:
po a st: 8.00 h – 15.00 h
Kontakt: 045/3214461
Bližšie info sa dozviete na web. stránke mesta Banská Štiavnica, príp. na tel. č.: 045/6949658.

MsK

Rezidenčné pobyty Trojica Air

Slovo má...
Katarina Wilmot.

Slovenské literárne centrum v spolupráci s Mestom Banská Štiavnica realizujú rezidenčné pobyty TROJICA AIR. Tento úspešný projekt pre prekladateľov a prekladateľky slovenskej literatúry do cudzích jazykov otvára už svoj 7. ročník. Počas mesačného tvorivého pobytu v inšpiratívnom prostredí pracujú na preklade diel slovenských autoriek a autorov do cudzích jazykov. Výstupy vybraných autorov sú verejne prezentované formou autorských čítaní a besied. Preto Vám radi predstavujeme autorov tejto podnetnej umeleckej spolupráce. V januári na mesačný rezidenčný pobyt nastúpila Katarina Wilmot (16.1.-15.2.) z Anglicka. Pracuje na preklade knihy Nylonový mesiac od Jaroslavy Blažkovej. Položili sme jej 3 otázky:

1. Ako ste sa dostali k prekladom slovenskej literatúry do angličtiny a ktoré diela ste doteraz preložili?

K. W.: *„Tlmočníctvu a prekladateľstvu sa venujem od roku 1996, aj keď musím povedať, že moja špecializácia bola vždy skôr technického zamerania. Od roku 2001 pôsobím vo Veľkej Británii, kde prekladám a tlmočím pre rôzne vládne a mimovládne inštitúcie ako Ministerstvo spravodlivosti, polícia a súdnictvo. K literatúre som mala vždy blízky vzťah, a to hlavne tým, že sama píšem poviedky a skladám hudobné texty. Počas pandémie, keď sa väčšina mojej práce zmenila na tlmočenie cez telefón s dopadom na honorár, som sa začala zaoberať otázkami typu „ako ďalej“. Rozhodla som sa zlúčiť profesiu a hobby a začať prekladať literatúru.*

Najhoršie však bolo, ako začať, a k tomuto mi pomohla šnúra neuveriteľných náhod. V roku 2023 som sa zúčastnila miestneho literárneho festivalu v Shoreham-by-Sea pri Brightone, súčasťou ktorého bola aj literatúra v preklade. Zoznámila som sa tam so skupinou prekladateľov z rôznych cudzích jazykov do angličtiny, s ktorými som sa začala pravidelne stretávať na „prekladateľských kávičkách“, kde sme rozoberali rôzne prekladateľské dilemy. Následne som sa zúčastnila prekladateľskej rezidencie vo Francúzskych Pyrenejach, kde som mala odprezentovať dielo, na ktorom pracujem. V tom čase som sa zaoberala myšlienkou preložiť niekoľko kníh, a tak moja prezentácia bola o tom, ako vybrať vhodnú knihu na preklad.

Na rezidencii boli zastúpené aj menšie európske jazyky – litovčina a írčina, ktoré sa, podobne ako slovenčina, stretávajú s prekážkami pri hľadaní vhodného vydavateľstva. Strhla sa debata, ktorej výsledkom bolo, že som sa počas desaťhodinovej cesty vlakom z Francúzska skontaktovala s niekoľkými slovenskými spisovateľmi, ktorí boli nominovaní na European Union Prize for Literature, čo predstavovalo kredibilitu pri hľadaní vydavateľa. Viacerí mi spomenuli meno Julia Sherwood ako jednu z najproduktívnejších prekladateliek zo slovenčiny, a tak som si Juliu vyhľadala na internete a skontaktovala som sa s ňou. Vlastne ani neviem prečo, ale v zápale entuziazmu z rezidenčného pobytu sa mi to zdalo ako skvelý nápad. Moja intuícia sa potvrdila, lebo po mojom návrate z Francúzska sme sa stretli a Julia mi pomohla dostať sa do kruhov literárnych prekladateľov zo slovenčiny, a tak sa začal môj príbeh.“

2. Akému prekladu sa venujete počas pobytu Trojica Air?

K. W.: *„Keď som sa spýtala Julie Sherwood, ktorú knihu by chcela vidieť preloženú do angličtiny v najbližšom čase, odkázala ma na zoznam desiatich autoriek, minulých aj súčasných, ktoré významne ovplyvnili rozvoj slovenskej literatúry. Zoznam som si pozrela, niektoré spisovateľky som poznala, niektoré menej, a začala som diela systematicky študovať. Kniha, ktorá ma najviac oslovila, bol Nylónový mesiac od Jaroslavy Blažkovej.*

Vždy som chcela preložiť niečo z čias komunizmu, lebo ma vždy zarážalo, ako málo sa vie na Západe o tom, ako to kedysi bolo za železnou oponou. Ako mnohí moji súputníci, aj ja som sa stretávala s predsudkami a s určitou nadradenosťou západnej kultúry počas prvej vlny východoeurópskej migrácie do UK. Nemala som na to ťažké srdce, pretože bolo očividné, že uštipačné komentáre vychádzali skôr z neznalosti pomerov ako zo zlomyseľnosti. Rozhodla som sa preložiť dielo, ktoré by poodhalilo kúsok z obdobia komunizmu, poukázalo na sociálno-spoločenské rozdiely medzi Východom a Západom, ale zároveň bolo oslavou ľudskosti, ktorá je identická vo všetkých jazykoch a kultúrach.

Keď som sa dozvedela o možnosti spolupráce s novovytvoreným vydavateľstvom vo Walese, ktoré chce prekladať slovenskú klasiku, hneď mi napadol Nylónový mesiac. Vydavateľstvu som poslala ukážku môjho prekladu, ktorý bol prijatý veľmi kladne, a vydavateľ zaradil dielo do ich prvého edičného plánu. No a tak som tu, na rezidenčnom pobyte v Banskej Štiavnici, a prekladám Nylónový mesiac.“

3. Na prekladateľskej rezidencii v Banskej Štiavnici ste po prvýkrát? Ako na vás pôsobí mesto, čo všetko ste stihli objaviť a aké sú podmienky na prácu?

K. W.: *„Na prekladateľskej rezidencii v Banskej Štiavnici som po prvýkrát, avšak mesto mi nie je neznáme. Som rodená z Banskej Bystrice a ako študenti sme do Štiavnice často chodili na všelijaké podujatia. Mám tu doteraz známych! Keďže mám k mestu blízky vzťah, vždy keď prídem na Slovensko s anglickými priateľmi, je to jedna z povinných zastávok na ceste po Slovensku. Veľmi sa mi páči, že sa zreštaurovali už pomaly všetky budovy v centre a že napriek tomu, že sme „mimo sezóny“, sa dá ísť posedieť do kaviarní a reštaurácií. Najviac sa mi ale páči príroda. Priznám sa, že väčšinou vždy chodím do Štiavnice v lete, spájam to s kúpaním na jazerách. Vždy som autom a nikdy nemám čas na dlhšie prechádzky, a preto sa teším, že si teraz môžem vychutnať zimu, sneh a spoznávať rôzne náučné chodníky a cestičky v okolí. Objavila som centrum Hájovňa, fantastický antikvariát v centre mesta a potraviny, kde predávajú všetko, ako si pamätám z mladých čias: nadchýnam sa nad hubovou polievkou v prášku, párkami predávanými na váhu a nátierkou Majka.*

Podmienky na prácu sú výborné. V byte je ticho, v pracovni ešte tichšie a oba priestory sú dobre zariadené. Mám všetko, čo potrebujem, a som úprimne vďačná Slovenskému literárnemu centru a Mestu Banská Štiavnica, že mi rezidenčný pobyt umožnili.“

Za rozhovor poďakoval

Michal Kríž

Nádorové ochorenia

– aké máme možnosti prevencie

Nádorové ochorenia (rakovina) predstavujú nekontrolované delenie poškodených buniek, ktoré tvoria zhluky, poškodzujú okolité tkanivá a metastázujú.

Modely na samovyšetrovanie rakoviny FOTO ARCHÍV RUVZ ZH

Vznikajú v dôsledku zmien v génoch (mutácií), často vplyvom životného štýlu, prostredia (fajčenie, strava, alkohol) alebo dedičnej predispozície (cca 5-10 % prípadov). Prikrádajú sa nenápadne, pomaly a dlhý čas neohlasujú svoj príchod, preto kľúčová je včasná diagnostika. Medzi varovné signály patria dlhotrvajúce nešpecifické príznaky: náhly úbytok hmotnosti, únava, hrčky, zmeny na koži alebo dlhotrvajúca bolesť.

Podľa údajov OECD je odhadovaný výskyt rakoviny v Slovenskej republike vyšší ako priemer celej EÚ. Podľa štatistického úradu SR je miera úmrtnosti v SR na nádorové ochorenia v rámci EÚ najvyššia. V príčinách úmrtnosti na Slovensku sú na druhom mieste (25%) po ochoreniach obehovej sústavy (45,3%), u mužov dominujú pľúcne a kolorektálne nádory, u žien rakovina prsníka a hrubého čreva.

Pozitívny je fakt, že miera prežitia rakoviny sa v celej EÚ zvyšuje. Podľa výsledkov nedávnej štúdie NCZI, výskyt zhubných nádorov na Slovensku rastie, úmrtnosť na ne dlhodobo klesá; najdlhšie prežívajú pacienti s rakovinou semenníkov a štítnej žľazy (91%), najväčším problémom zostáva rakovina pankreasu (9%).

Z údajov OECD vyplýva, že Slovensko spomedzi krajín EÚ dosahuje horšie výsledky vo väčšine rizikových faktorov vzniku rakoviny (ako sú nadváha, nízka fyzická aktivita, nízka úroveň konzumácie ovocia a zeleniny, znečistenie ovzdušia a využitie možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu - HPV).

Rizikové faktory nádorových ochorení zahŕňajú kombináciu ovplyvniteľných faktorov (faktory nezdravého životného štýlu) a neovplyvniteľných faktorov (vek, genetika, hormóny).

Medzi významné riziká patrí aj UV a ionizujúce žiarenie, infekcie ako napríklad Infekcie ako HPV (rakovina krčka maternice) alebo Helicobacter pylori (rakovina žalúdka) a chemické karcinogény (azbest, arzén, znečistené ovzdušie).

Až 30-50 % prípadov rakoviny sa dá predísť úpravou životného štýlu, najmä neužívaním tabaku v žiadnej forme, obmedzením alkoholu, zdravou výživou, udržiavaním si optimálnej telesnej hmotnosti, pravidelnou fyzickou aktivitou, vyhýbanie sa nadmernému opaľovaniu, očkovanie proti vírusovej hepatitíde B a HPV a kľúčové sú pravidelné preventívne prehliadky u všeobecného lekára alebo odborných lekárov (gynekológ, urológ a i.) a predovšetkým zapájať sa do skríningových programov (rakovina prsníka, krčka maternice, hrubého čreva) čo môže odhaliť včasné štádiá a znížiť úmrtnosť (Európsky kódex proti rakovine /www.cancer.eu/)

Dôležitú rolu zohrávajú populačné skríningové programy (skríning ponúkaný určitej rizikovej skupine obyvateľov – v našich podmienkach skríning rakoviny krčka maternice, prostaty, prsníka, hrubého čreva a konečníka), ktoré boli zavedené len nedávno, aby sa zvýšilo pokrytie a zlepšili sa výsledky týkajúce sa rakoviny. Populačný onkologický skríningový program zameraný na rakovinu prsníka sa začal v roku 2019 a programy týkajúce sa rakoviny krčka maternice a rakoviny hrubého čreva a konečníka v roku 2021.

Pilotný projekt skríningu rakoviny prostaty uvedie v roku 2026 do praxe ako prvý Banskobystrický a Prešovský kraj. Podľa informácií MZ SR sa následne, po vyhodnotení pilota zváži, za akých podmienok sa zavedie celoplošný skríning rakoviny prostaty. V roku 2028 je plánované aj spustenie skríningu rakoviny pľúc, určené fajčiarom s anamnézou 15 balíčkorokov, t.j. človek 15 rokov fajčí priemerne jednu krabičku cigariet denne. Bude sa zohľadňovať aj vystavenie iným karcinogénom či rodinná anamnéza. Vyšetrenie sa zameria na včasné odhalenie a manažment skorých štádií ochorenia u rizikových bezpríznakových osôb (www.zdravotnickydennik.sk, Rakovina pľúc sa má odhaliť skôr; 18.12.2025).

Jedným zo subjektov zameraných na zvyšovanie informovanosti a osvety v prevencii nádorových ochorení sú oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu (OPZaVkZ) na jednotlivých RÚVZ v SR. Niektoré z nich aktívne spolupracujú s Ligou proti rakovine (LPR), iné si samy vytvárajú rôzne aktivity prevenčného charakteru.

Pracovníčky OPZaVkZ pri RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa spomínaným aktivitám každoročne venujú najmä v mesiaci február, kedy si pripomíname Svetový deň rakoviny – 4. február. Veľkým prínosom sú modely na samovyšetrovanie rakoviny prsníka a semenníkov, ktoré využívajú v rámci aktívnej spolupráce so VŠZP a LPR.

Bol zaznamenaný pomerne vysoký záujem zo strany škôl o interaktívne besedy s možnosťou si dané modely vyskúšať. Rovnako širokej verejnosti bola ponúknutá táto možnosť, formou realizácie osvetových stánkov v priestoroch obecných úradov, polikliník, nákupných centier (viď. obr.) či knižnice.

K dispozícii máme každý z nás, dosť vysoké percento možností ako znížiť riziko vzniku rakoviny a je len na nás ako ich využijeme.

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu pri RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

farské okienko

V sobotu 7. februára sa konal v priestoroch fary 2. ročník farskej zabíjačky. Ochutnať i zakúpiť sa dali čerstvé zabíjačkové výrobky ako jaternice, klobásky či kapustnica. Výťažok z predaja týchto dobrôt podporí financovanie farského detského letného tábora.

V stredu 18. februára slávime v liturgickom kalendári **Popolcovú stredu**, ktorou sa začína pôstne obdobie. Tento deň je dňom pokánia v celej Cirkvi, a preto dodržujeme pôst a zdržiavame sa mäsitého pokrmu. Obdobie Veľkého pôstu trvá symbolických 40 dní (nedele a sviatky nie sú dňami pôstu), počas ktorých sa aj Ježiš postil na púšti pred začiatkom svojho verejného účinkovania. Obdobie pôstu končí Štvrtkom Svätého týždňa, ktorý tento rok pripadá na 2. apríl. Večernou svätou omšou sa v tento deň začínajú sláviť sviatky Veľkej noci.

V sobotu 21. februára bude v čase od 9.00 do 12.00 h v našej farnosti prebiehať **kurz lektorov.** Pozvaní sú všetci lektori a záujemcovia o Božie slovo, zapísať sa je možné v sakristii farského kostola.

Srdečne pozývame na **benefičný koncert** ženského speváckeho **zboru Belius z Očovej** a nášho farského spevokolu, ktorý sa uskutoční **v sobotu 28. februára o 16.30 h** vo farskom kostole. Výťažok z koncertu poputuje pre rodinu Chovancovcov, ktorá bola postihnutá požiarom domu.

Alexandra Babiaková

Oznam

Informačné centrum mesta Banská Štiavnica, Nám. sv. Trojice 1.
Otvorené:
po-so: 8.00 – 16.00 h
ne: zatvorené
Kontakt: 045/6949653, ic@banskastiavnica.sk

IC BŠ

Oznam

Upozorňujeme našich prispievateľov, že príjem príspevkov a inzercie do každého čísla ŠN je vždy v nepárny pondelok **do 9.00 h.** Ďakujeme za porozumenie!

red.

Výročná členská schôdza

Slovenský zväz protifašistickým bojovníkov

SZPB je občianskym združením pôsobiacim na území Slovenskej republiky, združujúcim občanov SR a bývalých účastníkov boja za národné oslobodenie a proti fašizmu, za demokraciu a sociálnu spravodlivosť, ktorí súhlasia s jeho pôsobením, poslaním a cieľmi, programovým zameraním a Stanovami SZPB.

Zhodnotenie od XVIII. zjazdu a uznesení oblastnej konferencie SZPB.V roku 2025 výbor ZO SZPB všetko svoje úsilie vynaložil na to, aby úlohy prijaté v Pláne hlavných úloh boli splnené.

Výbor v uvedenom období zasadal len 3 krát. Na svojich zasadnutiach výbor riešil úlohy vyšších orgánov zväzu a rozpracoval ich na podmienky našej organizácie a mesta. V roku 2025 sme zabezpečili včasný odber objednaných členských známok a Ročenky odbojára. Venovali sme zvýšenú pozornosť získavaniu nových členov s cieľom nahradiť prirodzený úbytok členov.

Ku dnešnému dňu 28.1.2026 má naša ZO 62 členov, z toho 28 žien. Podľa Stanov SZPB sme zrušili členstvo Petrovi Meňhartovi, ktorý tri roky sa nehlási ani na mobile ani písomne na emailovej adrese.

Dňa 16. januára nás navždy opustila naša členka pani Viera Gregussová, rodená Exnárová - nedožitých 90. rokov, bola dcéra Ladislava Exnára, veliteľa partizánskeho oddielu Sitno, po ktorom máme jeho meno aj v názve našej základnej organizácie. Posledná rozlúčka s našou zosnulou sa uskutočnila vo štvrtok 22. januára 2026 o 13.00 h. Telesná schránka bola následne pochovaná vo Frauenbergskom cintoríne. Bol zakúpený veniec so stuhou s nápisom ZO SZPB Banská Štiavnica. Prosím vás, uctime si našu členku minútou ticha.

Vážené členky, vážení členovia. Členmi našej organizácie sú aj starostky a starostovia okolitých obcí. Výbor ZO prijal na svojich zasadnutiach spolu 3 uznesenia, ktoré sa okrem uvedených úloh týkali aj organizácie podujatí v našom meste a regióne.

V priebehu každého roka organizujeme spolu s mestom Banská Štiavnica Oslavy oslobodenia mesta Banská Štiavnica 6.marca 1945, Oslavy víťazstva nad fašizmom 8.mája 1945 - Ukončenie II. sv. vojny a Oslavy SNP 29.augusta 1944. Naši členovia žijúci v okolitých obciach sa podieľajú na organizovaní osláv významných pre ich obce. Tieto akcie sú dôstojnou spomienkou na významné dni nášho mesta a obcí venované významným ľuďom pôsobiacim v odboji a bojom v našom regióne. Veľmi príjemnou skutočnosťou je účasť pedagogických pracovníkov ZŠ Jozefa Horáka spolu s mladou generáciou na týchto oslavách. O organizovaní Osláv oslobodenia Banskej Štiavnice bol Vladimírom Popracom uverejnený článok v dvojtýždenníku Bojovník. Tento článok obsahoval aj informáciu o opravách pamätníkov na území mesta a okresu.

Jednou z veľmi dôležitých úloh našej organizácie bolo riešenie opráv a rekonštrukcií pamätníkov venovaných odboju a národnooslobodzovaciemu boju na území nášho okresu. Samozrejme, naša organizácia nezabezpečovala túto činnosť, ale členovia našej organizácie boli vo viacerých prípadoch aktívnym motorom, ktorý inicioval opravy jednotlivých pamätníkov, i keď celé akcie zabezpečovali mestský úrad, prípadne príslušné obecné úrady. Pán podpredseda RNDr. Bačík veľmi iniciatívne prispel k tomu, že na Počúvadlianskom jazere boli pamätník venovaný odboju a pamätník venovaný obetiam bojov spojené do jedného celku a dnes sú spoločne umiestnené v priestoroch pri bývalej škole v prírode, dokonca na pozemkoch vo vlastníctve mesta Banská Štiavnica. Podobne inicioval aj opravu pamätníka SNP v meste pri radnici, kde bola vykonaná celková úprava pamätníka s umiestnením bronzovej sochy od akademického sochára pána Remeňa, rodáka z obce Ilija. Celkovú rekonštrukciu Pamätníka I. a II. svetovej vojny sa odkladá na neurčito.

Máme návrh na Pamätnú tabuľu na Múr vďaky plukovníkovi Jozefovi Šnejdárekovi s vojakmi, ktorí v mesiaci jún 1919 oslobodili naše mesto Banskú Štiavnicu od agresorov Maďarskej republiky rád a hnali maďarských vojakov cez Zvolen až na pôvodnú demarkačnú čiaru. Žiaľ, na Kalvárii je pochovaný vojak čs. pluku 94 František Brosch narodený 1897 Malá Libič, okr.Turnov, Čechy, ktorého maďarská vybuchnutá mína zabila pri pozorovaní vo veži v Dolnom kostole na Kalvárii v Banskej Štiavnici, kde je aj pochovaný a vedený na MNO Praha s. 727, úmrtní kniha V.- 145.

Opravy boli vykonané aj na Pamätníku obetiam I. a II. sv. vojny na Bankách, na Pamätníku na Štefultove, na masovom hrobe na Teplom potoku, ktorý uskutočnila obec Hodruša-Hámre. Je veľmi pozitívne, že do tejto činnosti sa aktívne pustili i okolité obce. Bol opravený pamätník v obci Ilija a odhalený bol 14.5.2022.

V Štiavnických Baniach vznikol pamätník Partizánska štôlňa. Vladimír Poprac spracoval na panel pred Partizánskou štôlňou materiál s fotkou o MUDr. Jozefovi Štrelingerovi.

V katastrálnom území obce Baďan bol vytvorený nový pamätník *„Počúvadliansky mlyn“*, ktorý bol odhalený 15.10.2022. Príhovor k priebehu celkového prepadnutia mlynu napísal Vladimír Poprac a podpredseda Pavel Bačík článok predniesol. Odhalenie týchto pamätníkov bolo spojené s pietnymi spomienkovými aktmi za účasti členov výboru našej organizácie, tajomníkom organizácie Jaroslavom Dudíkom a, samozrejme, našich členov žijúcich v uvedených obciach, ktorí sa aj aktívne zúčastnili na rekonštrukciách.

V súvislosti s novým pamätníkom Počúvadliansky mlyn môžeme uviesť, že náš novozvolený tajomník organizácie Marian Štepka sa aktívne zaoberá skúmaním dokumentov, uvoľnených v archívoch, o vojnových represiách po potlačení SNP. Tak sme mali možnosť zoznámiť sa s priebehom operácie zo dňa 23. novembra 1944, keď bol tento mlyn prepadnutý jednotkou Edelweiss. S potešením možno konštatovať, že v tomto období sa veľká časť občanov nášho štátu nebojí vyjadriť svoje antifašistické názory, pretože neofašistické hnutie sa prihlásilo k životu aj v našej krajine a majú pocit, že je potrebné sa týmto myšlienkam postaviť. Do tejto správy chcem ešte dopísať, ktoré vojnové hroby boli opravené v roku 2025, ktoré boli spomenuté v Štiavnických novinách v príhovore pani Mgr. Nadeždy Babiakovej a môžu mi poslať na emailovú adresu: vpoprac@pobox.sk

Písomnosti v plagátovej veľkosti, časopisy, knihy z II. sv. vojny a vyznamenania, ktoré boli inštalované na výstave k 80.výročiu SNP v Galérii Jozefa Kollára na Námestí sv. Trojice máme uložené v jednej miestnosti, kde mal 41 rokov kanceláriu a archív DHZ Vladimír Poprac.

Na príkaz Ing. Jaromíra Piliara, že mesto potrebuje miestnosti na mestský archív a hasičská zbrojnica nie je dostatočne využitá, tak dobrovoľní hasiči sme spravili brigádu a z budovy a miestnosti na II. poschodí nad notárom JUDr. Bélom Švantnerom, v ktorej mali kanceláriu SZPB a KSS povynášali na prízemie všetky opotrebované stoličky, stoly, skriňu plechovú, plnú materiálu členov SZPB s rodnými číslami, a previezli sme hasičskou AVIOU na Hasičskú zbrojnicu Andreja Sládkoviča č.15. Mestský archív tam napokon nie je, ale bola to skôr príprava na predaj budovy.

Z Moskovského archívu máme menný zoznam vojakov Červenej armády, ktorí boli pochovaní pri budúcom Pomníku padlých hrdinov 10. mája 1945. 120 mien chceme dať na Pamätnú mramorovú tabuľu a umiestniť ju pod Pamätníkom I. a II. svetovej vojny nad poštou.

Záverom tejto správy by som chcel za členov Základnej organizácie SZPB v Banskej Štiavnici touto cestou poďakovať za spoluprácu a pomoc pani primátorke mesta Banská Štiavnica Mgr. Nadežde Babiakovej za umožnenie celoročnej schôdzkovej činnosti v Klube seniorov v Banskej Štiavnici a za celkovú podporu našej organizácii. Takisto srdečne ďakujeme aj zamestnancom mestského úradu, Ing. Jozefovi Karabelymu a Ľubovi Barákovi za občerstvenie pri troch akciách v roku 2025.

Vladimír Poprac,
predseda ZO SZPB,
čestný funkcionár SZPB

Demonštrátor mesačných fáz

– nová jedinečná atrakcia v Banskej Štiavnici?

Banská Štiavnica by už čoskoro mohla mať novú atrakciu. Slovenské banské múzeum (SBM) v októbri zapožičalo mestu Banská Štiavnica jeden zaujímavý predmet zo svojej zbierky – demonštrátor mesačných fáz.

Cieľom je vytvoriť jeho repliku, ktorá bude umiestnená vo veži historickej radnice v Banskej Štiavnici.

Tento mimoriadne zaujímavý a unikátny predmet múzeum získalo darom v roku 2015 od mesta Banská Štiavnica. Ukazovateľ fáz Mesiaca, známy ako demonštrátor mesačných fáz, je zriedkavé zariadenie, ktoré sa na Slovensku nachádza iba na dvoch miestach – vo veži Starej radnice v Bratislave a vo veži banskoštiavnickej radnice. Jeho úlohou bolo demonštrovať mesačné fázy a pohyb Mesiaca, čo malo najmä v minulosti praktický význam, keďže jednotlivé fázy ľudia považovali za vhodné na rôzne činnosti. Pohyb Mesiaca ovplyvňoval rastliny a tým aj poľnohospodárske práce a ich efektívnosť, určoval príliv a odliv a s tým súvisiaci rybolov, a mal vplyv aj na biologický rytmus človeka – od kvality spánku cez náladu až po úspešnosť pri rozhodovaní. Zariadenie demonštrovalo zmeny počas jedného mesačného cyklu, od novu po nov, tzv. synodického mesiaca, ktorý trvá približne 29,5 dňa a predstavuje dobu, za ktorú sa Mesiac vzhľadom na pozemského pozorovateľa vráti do rovnakej polohy voči Slnku.

Výrobu orloja, ktorého mechanizmus je zložitý, si mohli dovoliť objednať iba významné, a spravidla aj bohaté mestá. Tam, kde to nebolo z finančných alebo technických dôvodov možné, sa uspokojili s inštalovaním otáčavej medenej gule s namaľovanými mesačnými fázami. Aj takéto riešenie sa dalo považovať za prepych, pretože zariadenie nemalo žiadne iné praktické využitie. Nebolo síce pravým orlojom, no obsahovalo prvky približujúce sa astronomickým hodinám – horológiu. Ukazovateľ Mesiaca a jeho fáz môžeme preto považovať za jednoduché astronomické zariadenie.

Banskoštiavnický ukazovateľ, ale platí to aj všeobecne, bol navrhnutý tak, aby bol kompatibilný s hodinovým strojom, pre ktorý bol pôvodne konštruovaný. Jednoduchým spôsobom ho však bolo možné pripojiť aj k novším vežovým hodinám. Celkovo možno toto zariadenie, vrátane jeho mechanickej časti, považovať za veľmi jednoduché, a práve z tejto jednoduchej konštrukcie možno usudzovať, že ide o starý mechanizmus. Hlavná časť demonštrátora z banskoštiavnickej radnice má valcovitý tvar a je vyrobená z medeného plechu, zložená z dvoch častí, ktoré sú v strede spojené nitovaním. Jedna polovica je namaľovaná čiernou alebo tmavomodrou farbou a zdobia ju osemcípe hviezdy zhotovené z plátkového zlata, zatiaľ čo druhá polovica je celá zlátená plátkovým zlatom. Súčasťou predmetu je aj hriadeľ ukončený ozubeným kolesom.

Montáž zariadenia demonštrátora do veže radnice pravdepodobne súvisela s prestavbou objektu radnice, resp. radničnej veže v roku 1731. Presne nevieme ani, dokedy bolo zariadenie funkčné, predpokladáme však, že ešte v prvej polovici 20. storočia, čo dokazujú rôzne polohy jeho natočenia na dobových fotografiách. Definitívne bolo zariadenie odpojené v súvislosti s demontážou hodinového stroja z roku 1894 od hodinára Alajosa (Alojza) Piccina. Stroj bol demontovaný v roku 1981, premiestnený do Slovenského banského múzea a v súčasnosti je vystavený v expozícii historických hodín v Starom zámku. Nefunkčný demonštrátor zostal umiestnený vo vežovom výklenku a neskôr, pravdepodobne okolo roku 2006, bol definitívne demontovaný a uložený na povale radnice, kde zostal až do jeho získania múzeom v roku 2015.

Múzeum sa o netradičné zariadenie zaujímalo už dávnejšie. V roku 2006, na podnet zamestnanca MsÚ Jaroslava Piliara, bol predmet demontovaný. Ešte predtým, než bol odstránený z pôvodného miesta, ho v apríli 2006 fotograficky zdokumentoval Ľubomír Lužina zo Slovenského banského múzea. Následne malo byť zariadenie prevezené do konzervačnej dielne v Starom zámku a po konzervácii opätovne osadené na pôvodné miesto vo veži. Za iniciatívou stál vtedajší riaditeľ múzea Jozef Labuda, avšak zámer sa neuskutočnil a predmet ostal na povale budovy radnice.

V roku 2015 bol pri rozsiahlejšej akvizícii počas obhliadky povaly radnice demonštrátor zaradený do zoznamu predmetov, ktoré malo Slovenské banské múzeum záujem získať od mesta Banská Štiavnica do svojej zbierky. Po súhlase mesta bol tento predmet Komisiou pre tvorbu zbierok pri SBM schválený na nadobudnutie, čím sa demonštrátor mesačných fáz stal súčasťou zbierkového fondu múzea. V čase realizácie akvizície, v auguste 2015, bol Jaroslavovi Piliarovi predložený návrh vyrobiť funkčnú repliku zariadenia a inštalovať ju na pôvodnom, na to určenom mieste. K oživeniu tohto zámeru došlo až v roku 2024 v súvislosti s rekonštrukciou banskoštiavnickej radnice.

Čo bude s originálom? Zámerom Slovenského banského múzea je jeho vystavenie v stálej expozícii historických hodín, pri vežových hodinových strojoch. Realizácii tohto plánu, ktorá je už dlhšie pripravená, momentálne bráni nedostatok finančných prostriedkov. Funkčné zariadenie, vzhľadom na svoju jedinečnosť, by mohlo byť (staro)novou atrakciou mesta Banská Štiavnica, a jeho originál zároveň lákadlom do jednej z najnavštevovanejších expozícií SBM. Ak sa tento projekt podarí, bude príkladom ďalšej úspešnej spolupráce

Text: PhDr. Daniel Harvan, PhD., Slovenské banské múzeum

záhradkárske okienko

Rady záhradkárom

Február je dôležitým prechodným mesiacom pre záhradkárov, pretože zima sa mení na jar. Aj keď je vo väčšine oblastí stále chladno, existuje niekoľko kľúčových úloh, ktoré je potrebné vykonať, aby ste pripravili vašu záhradu na budúce vegetačné obdobie.

Medzi najdôležitejšie februárové záhradnícke práce patrí prerezávanie kríkov, stromov a popínavých ruží. Najlepšie je prerezávať, keď sú rastliny ešte v kľudovom stave pred začiatkom jarného rastu. Aj trávniky potrebujú starostlivosť – zhrabte odpadky, prevzdušnite pôdu a v prípade potreby doprajte trávniku mierne prihnojenie.

Vo vnútri môžete získať náskok v zeleninovej záhrade tým, že začnete pestovať plodiny v teplom počasí, ako sú paradajky, papriky a baklažány, zo semien. Je tiež čas začať premýšľať o objednávke semien a plánovať, čo pestovať túto sezónu.

Keď sa záhrada začne prebúdzať, aplikujte na ovocné stromy a kríky spiaci olejový sprej, aby ste predišli problémom s hmyzom a chorobami. Otestujte a upravte záhradnú pôdu podľa potreby a pripravte svoje záhony na výsadbu.

Február je ideálny čas na výsadbu ovocných stromov bez koreňa, kým sú ešte v kľude.

Sledujte skorú aktivitu škodcov na rastlinách a stromoch a aplikujte organické postrekovače.

Vyriešením kľúčových záhradných úloh vo februári sa pripravíte na úspešné a bohaté jarné vegetačné obdobie.

Hubenie škodcov

Február je vhodný čas na začatie monitorovania škodcov a prijímania preventívnych opatrení, aby sa zabránilo zamoreniu neskôr počas vegetačného obdobia. Starostlivo skontrolujte stromy, kríky a iné rastliny na skoré príznaky vajíčok hmyzu, kukly alebo poškodenia škodcami. Pozrite sa pod listy a konáre. Venujte zvláštnu pozornosť oblastiam, ktoré môžu v zime poskytnúť úkryt pre škodcov.

(pokračovanie nabudúce)

Zdroj: www.zahrada.sk

Michaela Mojžišová

Z histórie vzniku obce Kozelník

Prvá písomná zmienka (1424)

Kráľ Žigmund Luxemburský 22. mája 1424 daroval svojej manželke Barbore okrem iných aj panstvo Dobrá Niva, pod ktoré menovaná obec spadala. V tom čase sa však volala inak – Poruba. Máme doložené ďalšie dva názvy obce. Je tu doslova napísané: *„Kozelník alio nomine Zeleznik et Poruba nominatis“*, t.j. Kozelník, inak zvaný Železník a Poruba. Máme tu tak najstarší doložený názov obce v tvare *„Kozelník“*, ktorý bol v tom čase známy aj ako Železník. Pod týmto druhým pomenovaním ho nájdeme ešte v rokoch 1522 a 1553. Viaže sa pravdepodobne na ložiská železnej rudy, ktorá bola spracovávaná v neďalekom železnom hámri. O tom, čo znamená *„Kozelník“* polemizoval už Ján Kachelmann, syn vlastníka miestnej prepriahacej stanice, ktorý predniesol veľmi skreslené vysvetlenie. Podľa neho je toto slovo odvodené od mesta Pribinovho syna Koceľa, ktorý mal údajne svoje bane na železo medzi Banskou Belou a Hronskou Breznicou, t.j. v oblasti dnešného Kozelníka. Obec bola teda následne na jeho počesť po ňom pomenovaná.

Železný hámor a stupy (18.-19. stor.)

Hámor v Kozelníku pôvodne stál pred obcou na pravej strane cesty smerom od Banskej Štiavnice pri potoku Jasenica a jeho hlavnou úlohou bolo spracovávanie železa, ktoré sa nachádzalo v neďalekom pohorí smerom k Močiaru. Najprv patril súkromníkom, až kým ho v r. 1836 nekúpila za 3000 zlatých od Gašpara Kachelmanna Banská komora v Banskej Štiavnici, resp. Ťažiarstvo štôlne Juraj v Banskej Belej. Tento hámor pôvodne slúžil ako podporný železiarsky závod pre štiavnickú banskú oblasť. Hámor pozostával aj z vodného privádzača, pod ktorým bolo vodné koleso a pri kolese stála pec. Popri železnom hámri krátko fungovali v Kozelníku aj stupy. Sú to staré zariadenia na drvenie rudy a drahých kovov: ruda sa privádzala do žľabu, kde bola drvená striedavým dopadaním zvislých okovaných tĺkov. Hlavnou úlohou stúp sa stalo najmä pomáhať banskobelianskej štôlni Juraj so spracovávaním rúd.

Miestni obyvatelia vo svetle urbárov (1711-1869)

Zloženie obyvateľstva sa od vzniku obce po súčasnosť menilo. Niektoré rodiny sa presťahovali a niektoré zostali až do súčasnosti. V minulosti sa spisovali najmä mená ľudí, ktorí odvádzali finančné dávky, spolu aj s veľkosťou pôdy, ktorú obhospodarovali, a zvieratami, ktoré vlastnili. Medzi najdôležitejšie pramene, ktoré nám, okrem iného, zachytávajú stav poddaných na území jednotlivých panstiev, patria urbáre. Tieto upravila svojou reformou v r. 1767 panovníčka Mária Terézia, jej cieľom bolo zlepšiť hospodársku situáciu v Uhorsku a zároveň určil postavenie poddaných. Kozelník v r. 1771, kedy patril grófovi Štefanovi Esterházimu z Galanty (Esterhazy de Galantha ako súčasť panstva Zvolen-Dobrá Niva, dostal tiež vlastný urbár, písaný v biblickej češtine. V ňom sa zachoval nasledovný zoznam miestnych roľníkov rozdelených na 3 skupiny: Poddaní, Hoferi vlastniaci dom a Hoferi nevlastniaci dom.

Prepriahacia stanica a zájazdný hostinec (1777)

Pre Kozelník typická neskorobarokoková prepriahacia stanica sa nachádza na začiatku obce smerom od Banskej Štiavnice na ľavej strane. Ide o jedinečný 3-krídlový komplex objektov zájazdného hostinca a stanice na prepriahanie koní. Na jednej strane voz s koňmi vošiel do hostinca, kde sa pohonič mohol vyspať, občerstviť, prepriahnuť čerstvé kone, druhou stranou vyjsť a pokračovať ďalej. K hostincu patrí aj do skaly vysekaná pivnica slúžiaca na skladovanie vína. Prvá zmienka o tejto budove je z r. 1777, keď v nej sídlila poštová stanica, až kým nebola v r. 1781 presunutá do Budče. Na jej mieste začal fungovať zájazdný hostinec s prepriahacou stanicou. V tom čase už bol majetkom grófa Štefana Esterháziho, ktorému patril aj celý Kozelník. Dôležitú úlohu zohral na konci 18. stor., keď 6. júla 1783 hostil samotného cisára Jozefa II. na jeho ceste z Banskej Bystrice do Banskej Štiavnice. Už pri moste v Kozelníku ho vítal komorský gróf Jozef von Colloredo spolu s generálom von Zentnerom. Pri hostinci cisára čakali predstavitelia banského eráru, mestského magistrátu a 7 slobodných kráľovských miest.

Mýtna stanica a župný hraničný kameň

Ako názov naznačuje, mýtna stanica alebo mýtnica je budova, v ktorej sa pri prechode z jednej župy do druhej vyberalo mýto. Mýtna stanica v Kozelníku je poschodová budova pravdepodobne z 18. stor., nachádzajúca sa približne 1 km pred vstupom do obce od Banskej Belej na pravej strane. Vyberali sa tu poplatky pri prechode z Hontianskej do Zvolenskej župy a naopak. Na druhej strane potoka oproti mýtnej stanici stojí župný hraničný kameň. Ako jeho názov naznačuje, takéto kamene označovali hranice administratívnych oblastí, chotárov alebo pozemkov. Ten v Kozelníku je výnimočný tým, že označuje dve hranice, jednu medzi Hontianskou a Zvolenskou župou a druhú, kde sa končila tzv. Terra banensium, teda Banská zem. Momentálne je stále viditeľný a svoju polohu z minulosti si zachoval až do súčasnosti. Obec Kozelník mala v období (1950) 226 obyvateľov, ktorí boli v prevažnej miere zamestnaní ako súkromne hospodáriaci roľníci a povozníci, robotníci v štátnych lesoch alebo na železnici.

Kozelník ako miestna časť Banskej Belej (1978-1990)

Obec Kozelník po prvýkrát vo svojej modernej histórii stratila samostatnosť a stala sa súčasťou 8km vzdialenej veľkej obce Banská Belá, ktorá mala spolu s ňou 1386 obyvateľov. Poslanci MNV Kozelník sa stali súčasťou poslaneckého zboru MNV Banská Belá.

Návrat k samostatnosti

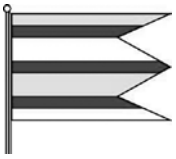
Demokratickou revolúciou, ktorá sa začala 17. novembra 1989 sa ukončilo obdobie jednej strany a otvorila sa cesta k opätovnému návratu k slobode a demokracii. Možnosť samostatného fungovania a vlastnej miestnej správy využil aj Kozelník. Opätovné osamostatnenie sa Kozelníka po r. 1989 a prevzatie miestnej správy do vlastných rúk bolo odvážnym, zmysluplným a dobrým rozhodnutím obyvateľov. Už v 18. stor. postavili Kozelníčania na návrší medzi domami jednoduchú barokovú zvonicu, samostatnú vežovitú stavbu štvorcového pôdorysu so zvonom na drevenej stolici, ktorá plnila najmä oznamovaciu a signalizačnú funkciu. Dobrovoľný hasičský zbor v Kozelníku vznikol v r. 1932, dôvodom jeho vzniku bolo pomáhať pri živelných pohromách a nešťastiach, najmä pri požiaroch. V obci bola postavená murovaná požiarna zbrojnica. Oživenie niektorých tradícií a rozmach kultúrnych a spoločenských podujatí nastal po r. 1989. Najväčšou kultúrnou udalosťou posledného obdobia boli oslavy 600. výročia prvej písomnej zmienky o obci v r. 2024.

Zo súčasnosti obce

Kozelník má za sebou lepšie a horšie obdobia, ale je stále tu pri Starom potoku, dnes potoku Jasenica, a v blízkosti cesty, ktorou kedysi prevážali rudu a drevo do strieborne, v súčasnosti rovnako na poklady bohatej, Banskej Štiavnice. Stále ho okoloidúcim pripomína zapamätateľná a dnes na svoju záchranu čakajúca historická prepriahacia stanica pod bralom.

Symboly obce

Erb, pečať a vlajka tvoria trojicu základných symbolov obce:

1.Erb Kozelníka tvorí v spodnej časti zaoblený neskorogotický červený štít, kde na zlatom trojvrší stojí doprava hľadiaci zlatý kozorožec so striebornými rohmi a kopytami. Vpravo v rohu nad ním sú vyobrazené banícke symboly – strieborné kladivko a želiezko so zlatými rukoväťami – odkazujúce na banskú minulosť obce.

2.Pečať obce Kozelník s priemerom 35 mm je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopisom OBEC KOZELNÍK, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

3.Vlajka obce pozostáva zo 7 pozdĺžnych pruhov vo farbách žltej, červenej a bielej.

Záverom by som uviedol, že obec Kozelník sa zaraďuje medzi malé podhorské dedinky v okrese Banská Štiavnica so zachovalou ľudovou architektúrou výstavby domov zasadená do prekrásnej prírody Štiavnických vrchov v úzkej doline potoka Jasenica obklopená lesmi a kopcovitým terénom, kde prekvitajú bohaté ľudové zvyklosti počas sviatkov v každom kalendárnom roku.

Použitá lit:

Publikácia Kozelník 1424-2024, kol. aut.: Mgr. Ľubica Milanová, Mgr. Katarína Olajcová, archív: OÚ Kozelník, starostka Ing. Soňa Pallayová

Spracoval: JUDr. G. Volf

Významné archeologické lokality

zastúpené v expozíciách SBM: Santovka - Maďarovce

V zbierkach Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici nájdeme množstvo výnimočných archeologických nálezov nielen zo Štiavnických vrchov, ale aj lokalít v širšom regióne.

Keramika zo Santovky – Maďaroviec FOTO SBM

Dobrým príkladom je mimoriadne významná archeologická lokalita Santovka - Maďarovce (zvaná aj Malinovec). Názov obce Santovka možno niektorí čitatelia už počuli v spojitosti s tunajším termálnym prameňom. No obec nie je známa len ako zdroj minerálnych a liečivých termálnych vôd. Záujemcovia o odbory ako je archeológia a história poznajú aj časť obce s názvom Maďarovce (neskôr premenovanú na Malinovec), podľa ktorej sa volá významná kultúra doby bronzovej – Maďarovská kultúra. Ľud Maďarovskej kultúry obýval rozsiahle územie, ktoré sa rozprestieralo na častiach Slovenska, Maďarska, Rakúska, Moravy a na juhu zasahovalo dokonca až do severozápadného Balkánu. Okrem toho sa volá podľa obce Santovka aj jeden z horizontov Lengyelskej kultúry. Ľud tejto kultúry osídka v strednej Európe, datovaná do obdobia 5800 pred n.l., teda ešte do strednej doby kamennej. Časť lokality je zahĺbená do travertínovej skaly, čím sa stáva unikátnou ukážkou kamenárskej práce v praveku. Lokalita je charakteristická tým, že zaberá široký prierez dejinami osídlenia regiónu. Nálezy z doby kamennej a doby bronzovej nám potvrdzujú význam lokality v dávnych časoch. Nie je náhodou, že Santovka zaujala bádateľov už v polovici 19. storočia. Prvým známym výskumníkom bol Ede Boleman, lekárnik z Levíc, ktorý nálezy zo Santovky prezentoval aj na prírodovedeckej konferencii v roku 1865. V roku 1929 vyčlenil rakúsky archeológ H. Mitscha - Märheim na základe nálezov z lokality samostatnú Maďarovskú kultúru, čím sa táto dedinka zapísala na svetovú mapu archeologických kultúr. Medzi významných archeológov modernej éry, ktorí lokalitu skúmali patrí napríklad prof. J. Bátora z Archeologického ústavu SAV. Nálezy zo Santovky – Maďaroviec, ktoré môžete vidieť v Slovenskom banskom múzeu, pochádzajú z výskumov/zberov ešte pred rokom 1925 (v tomto roku sa dostali do múzea). Tu musíme pripomenúť meno vtedajšieho kustóda múzea Vojtecha Bakera, ktorý sa výrazne zaslúžil o rozšírenie múzejnej zbierky a prevzatie nálezov zo Santovky – Maďaroviec/Malinovca. Medzi tieto nálezy patria kosti (prehistorických) zvierat, ale aj veľmi dobre zachovaná keramika z doby bronzovej, ktorú dnes môžu návštevníci obdivovať v archeologickej expozícii v Starom zámku.

Keramika zo Santovky – Maďaroviec FOTO SBM

Text: Mgr. Tadeáš Macko

oznamy, spomienky

Spomienka

Utekajú roky, plynie čas, ale naďalej ťa má v srdci každý z nás.

9. februára 2026 sme si pripomenuli 3. výročie úmrtia našej drahej mamky **Anny Gregušovej**, rod. Cibuľovej. Kto ste ju poznali a mali radi, venujte jej prosím, tichú spomienku.

S láskou a úctou spomínajú

dcéry s rodinami

Spomienka

V živote to tak už chodí, že tie najkrajšie okamihy nám plynú príliš rýchlo, ale bolesť a smutné chvíle, tie ostávajú dlho v nás.

Posledný februárový deň si pripomíname 22 rokov od smutného odchodu našej milovanej mamy, svokry, starej mamy **Jolany Murančanovej** z Banskej Štiavnice. Kto ste ju poznali, venujte jej spolu s nami tichú spomienku na jej večnú pamiatku.

Syn Milan,
dcéra Eva s rodinami

Oznámenie

Slovenská POŠTA

Upravené otváracie hodiny prevádzky pošty Banská Štiavnica 1 od 1.1.2026:

pondelok, utorok, štvrtok, piatok: 8.00 – 17.00 h.
streda: 8.00 – 19.00 h.
sobota, nedeľa: zatvorené

Bližšie info o dostupných Balíkoboxoch, PoštaPointoch, či mobilnej aplikácii Slovenskej pošty, poštových bodoch, otváracích hodinách a online podaj zásielok nájdete na: www.posta.sk

Ing. Mária Képešová,
riaditeľ RR JUH

MESTSKÁ KNIŽNICA
BANSKÁ ŠTIAVNICA

Mestská knižnica v roku 2025 v číslach

Knižný fond k 31.12.2025 dosiahol počet 30 473 registrovaných knižných jednotiek (k.j.). Odborná literatúra pre dospelých dosiahla počet 8 906 kníh, beletriu pre dospelých predstavuje 13 075 kníh, odborná literatúra pre deti je zastúpená 1 426 zväzkami kníh a beletria pre deti dosiahla počet 7066 kusov. Ročný prírastok v roku 2025 bol 786 kníh, z toho 409 kníh sme dostali darom a 375 kúpou. Z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia bolo zakúpených 226 kníh. Do úbytkov knižnica zaradila s dlhodobým cieľom revitalizácie 697 kníh. V minulom roku knižnica uskutočnila 29 122 výpožičiek (k.j.). Beletria pre dospelých činí 14 370 a odborná literatúra pre dospelých tvorí 4 977 kníh. Na detskom oddelení sa vypožičalo 2 429 ks odbornej literatúry a 6 161 ks beletrie. Prezenčne sa vypožičalo v minulom roku 7 237 knižničných jednotiek (knihy aj časopisy spolu). O odbornú literatúru prostredníctvom mediknižničnej výpožičnej služby (MVS) sme požiadali v minulom roku 24 krát. Knižnica odoberala v roku 2024 aj 12 druhov periodík, z ktorých sa vypožičalo prezenčne aj absenčne 1 185 kusov.

Aktívnych používateľov knižnice v roku 2025 bolo 864, ktorí uskutočnili spolu s neregistrovanými používateľmi 8 185 návštev. Detských čitateľov bolo registrovaných 310 a výpožičiek na detskom oddelení sa uskutočnilo 8 590.

Knižnica počas roku 2025 pripravila, resp. spoluorganizovala 74 podujatí väčšieho aj menšieho rázu, v hlavnej budove na Nám. sv. Trojice vo výpožičných priestoroch knižnice, v podkrovnom klube Rubigall, ako i na pobočke v ZŠ J. Kollára. Z toho 33 bolo výchovno-vzdelávacích, v tom 26x bola informačná príprava pre deti a mládež do 15 rokov, ale aj stredoškolákov, 41 podujatí bolo kultúrno-spoločenského rázu. 5 podujatí bolo pripravených s podporou FPU v rámci úspešného projektu s názvom *„Líza a iné potulky literárnymi uličkami“*.

/vaša Msk/

Známi – neznámi, ale naši!

Misia - robiť ženy krásnymi

Mgr. Miroslava Kulišeková Breznoščáková (50 rokov)

Hrdá rodáčka z B. Štiavnice, pochádza z učiteľskej rodiny a preto sa zrejme automaticky aj ona orientovala na túto prácu 16 rokov. Zmaturovala na kedysi známom *„Tuzexe“*. Chcela byť lekárka aj učiteľka, bavili ju cudzie jazyky. Vo svojej pedagogickej praxi bola pomerne aktívna a dokonca je spoluautorkou medzinárodného projektu Svetové dedičstvo očami detí. Kedy nastal jej životný profesijný odklon?

„Práca v školstve ma bavila, ale platy neboli ako dnes. Chcela som si popri nej ešte privyrobiť. Keďže som mala blízko k výtvarnému umeniu, občas som na zákazky robila olejomaľby, ťahalo ma to týmto smerom. O vizážistike som vtedy vôbec neuvažovala. Dala mi k tomu impulz moja sestra Zdenka, keďže mám umelecké sklony a vzťah k estetičnu. Maľovanie na plátno som vymenila za maľovanie na tvár. Ako učiteľka som mala voľné víkendy a prázdniny. Práve tento čas som už využila na samotné zákazky a na vizážistické kurzy“.

Aká je tvoja súčasná profesia?

„Mám dve práce. Som profesionálna vizážistka a kozmetická poradkyňa pre spoločnosť Mary Kay. O moje klientky sa starám počas celého roka. Poskytujem im bezplatné poradenstvo a klientský individuálny luxus. Baví ma sledovať a učiť sa nové výdobytky kozmetiky, vedy a krásy. Zároveň sledovať, ako žena, ktorá si odo mňa nechá poradiť, prekvitá a žiari spokojnosťou zo zdravej pleti. Líčim ženy na všetky príležitosti. A to bežné aj extravagantné maku upy, nevesty, svadobčanky, ale aj rôzne celebrity. Mojím snom bolo líčiť missky a to sa mi aj vďaka vytrvalosti podarilo. Dlhé roky som bola hlavnou vizážistkou Bratislavských módnych dní. Mala som rubriku o kráse v časopise Slovenka, líčila som titulky pre časopis Nevesta aj do českej verzie časopisu Žena a život.“

Prečo ťa tvoje cesty zaviali do Prahy?

„Boli to osobné dôvody, keď sa môj život obrátil v priebehu pár minút a hodín. Takto som vyhodnotila situáciu. Takže teraz sa pohybujem medzi Prahou a Štiavnicou, v ktorej mám stále svoj beauty office a v ktorom Vás rada privítam. Moje zákazky delím medzi Čechy a Slovensko.“

Vizážistka Mirka Kulišeková - Breznoščáková FOTO ARCHÍV MKB

Aké sú tvoje ďalšie pracovné projekty?

„Aktuálne som súčasťou odbornej poroty súťaže Fotomodelka Európy, spolu s jej predsedom, známym československým krasológom, mojím dobrým priateľom, Jožkom Oklamčákom. Zároveň som hlavnou vizážistkou finalistiek. Robím tiež kurzy osobného líčenia, workshopy pre firmy, hodinky krásy a podobne.“

Prezraď, aké osobnosti si už líčila?

„Je to dlhý zoznam ľudí z modelingu, šoubiznisu, moderátorov, hercov, spevákov, ktorých som stretla. Môžem spomenúť Andreu Verešovú, Juraja Kukuru, Zoru Czoborovú, Ľubomíra Bajaníka, Jitku Klett. Líčila som finalistky Miss Universe, Slovenky roka a modelky známych módnych návrhárov, ako aj modelky na vlasové šou firmy Schvarzkopf a renomovaného kaderníka Tomáša Arsova.“

Aký je tvoj vzťah k B. Štiavnici a aký je tvoj odkaz pre ňu?

„Je to súčasť môjho života, môjho detstva, mojej rodiny a môjho formovania. Narodil sa tu môj milovaný syn Šimon, aj tu zatiaľ žije, mám tu ešte svoju maminku a ostatných príbuzných. Toto mesto je čarovné a jedinečné. Kiežby sa jeho duch zachoval pre ďalšie generácie. Ale všetko je o ľuďoch. Nielen o našom vzťahu k Štiavnici, k jej histórii, prírode, technickým pamiatkam, ale aj o našich medziľudských vzťahoch. Mali by sme držať spolu, vážiť si jeden druhého, vážiť si prácu a všetko, čo máme. Chýbajú vzory, strácajú sa ľudské hodnoty, na ktorých stojí slušný a zmysluplný život. Ale na čo sa sústrediš, to rastie, a preto ja sa zameriavam na to pozitívne, čo môžem svetu odovzdať. Učím ľudí krásе a tým liečim aj ich srdcia. Som tu pre tých, ktorých ľúbim a ktorí ľúbia mňa. Preto sa veľmi rada, minimálne jedenkrát za mesiac, do mojej milovanej Štiavnice vraciam.“

Ing. Daniela Sokolovičová

INFORMATÓRIUM MESTSKEJ KULTÚRY

KINO AKADEMIK
BANSKÁ ŠTIAVNICA

Piatok 13.2. o 18.30 h
Nedeľa 15.2. o 18.30 h
Sobota 21.2. o 18.30 h

Keď sa zhasne

Komédia, 95 min., P:12, Vstupné:6€. Jedno manželstvo, ktoré drží pohromade už len predmanželská zmluva na servítke, štyria priatelia, sedem hriechov na menu a nespočetné množstvo vtipných situácií, ktoré to so sebou prináša. Keď sa sem navyše primieša vrchovatá dávka pomsty, štipka sprisahania a všetko zahustí nervozita zo slávnostného otvorenia novej reštaurácie, majú to hlavní aktéri poriadne zavarené. Hviezdne obsadená komédia

Sobota 14.2. o 18.30 h
Štvrtok 19.2. o 18.30 h

Búrlivé výšiny

Roamntická dráma ,130 min., P:15, Vstupné:6€. Na veterných yorkshirských pláňach sa zrodila láska, ktorá vzdorovala všetkým pravidlám... a zničila všetko, čo jej stálo v ceste. Heathcliff (Jacob Elordi) a Catherine (Margot Robbie) – dva osudy spojené vášňou, rozdelené osudom.

Nedeľa 15.2. o 16.00 h

Goat: Najlepší z najlepších

Animovaný, komédia, 95 min., P, Vstupné:6€. Mladý Will má veľký sen – stať sa hviezdou drsnobalu, populárnej zvieracej verzie basketbalu, kde dominujú rýchli a silní hráči ako jaguáre či medvede. Je to však cap a pre zviera jeho veľkosti nie je v tomto tvrdohlavom športe miesto. Keď sa mu nečakane naskytne šanca pridať sa k svojmu obľúbenému tímu, neváha. Lenže získať si rešpekt ostatných nie je ľahké.

Utorok 17.2.o 18.30 h

Milosť

Dráma, 131 min., P:12, vstupné:6€. Mariana De Santisa, fiktívneho talianskeho prezidenta, čakajú pred odchodom z úradu ešte posledné ťažké rozhodnutia. Na stole má dve žiadosti o milosť a jeden kontroverzný zákon. Pri výkone funkcie mu pomáha dcéra Dorotea, ktorá je právnička rovnako ako on a svoj život obetovala pre neho. Prezidentovo hľadanie toho najlepšieho riešenia je prekladané jeho spomienkami na milovanú manželku, ktorá ho pred niekoľkými rokmi navždy opustila.

Streda 18.2. o 18.30 h

Na nové začiatky

Komédia, dráma, 95 min., P:15, Vstupné:6€.

Piatok 20.2. o 18.30 h

Stray Kids

Hudobný, 146 min., P:12, Vstupné:6€. Stray Kids je jednou z najpopulárnejších hudobných skupín súčasnosti. Koncertný film umožňuje fanúšikom naplno si vychutnať ich najväčšie hity a zároveň im dáva jedinečnú príležitosť nahliadnuť do súkromného života spevákov. Osemčlenná K-popová skupina je aktívna na svetovej hudobnej scéne od roku 2018. Ich piesne kombinujú prvky hip hopu, elektronickej hudby a rocku. Ich piesne, z ktorých väčšinu píšu sami, odrážajú témy ich rovesníkov, čo im pomohlo vybudovať obrovskú fanúšikovskú základňu, ktorá je aktívna a veľmi početná aj na Slovensku.

Držiteľka ceny

za najlepší jazzový album roka 2024

vystúpi už 21.2.2026!

„Tvorba Sisy Feher je presiaknutá slobodou. Nejde o otázku, či vydá dobrý album – vysoká kvalita je samozrejmosťou – ale o to, akým smerom sa jej hudobný výraz bude uberať.“

To napísal o Sise Feher portál hudba.sk. Je preto potešením, že po nejakej dobe vystúpi držiteľka ocenenia za najlepší slovenský jazzový album roku 2024 znovu v Banskej Štiavnici, kde dlhodobo žije. Pripravte sa na výnimočný hudobný zážitok. Šestica špičkových hudobníkov prinesie hudobnú smršť, oceňovanú doma i v zahraničí!

Sisa Feher & Mammatus [SK, CZ] je projekt vedený slovenskou multiinštrumentalistkou a skladateľkou Sisou Feher. So svojím ansámblom výnimočných hudobníkov ponúka koncert plný nespútaných alternatívno-jazzových kompozícií, korunovaných jej surovým vokálnym prejavom a náznakom psychedelickej atmosféry, ktorá korešponduje so súčasnými spoločenskými a environmentálnymi témami, nad ktorými jej hudba uvažuje.

Skupinu tvoria: Sisa Feher – spev, gitara, Vojtěch Procházka – klávesy, syntetizátory, Oskar Török – trúbka, Štěpán Janoušek – trombón, Miloš Klápště – kontrabas, syntetizátory, Marek Urbánek – bicie.

Koncert sa uskutoční 21.2.2026 v kultúrnom centre, lístky nájdete na: www.mestokultury.sk a ticketlive.sk.

„Nádherné rozprávačstvo korešpondujúce s hudbou. Komplexnosť hlasového prejavu a zvukových vrstviev podporená špičkovými inštrumentalistami. Nádherné rozprávačstvo s korešpondujúcou hudbou.“

(Martyna van Nieuwland)

Divadelný megahit v Štiavnici!

Existuje teória, podľa ktorej kráčame svetom s deficitom šťastia. Možno stačí, aby sme ho len trochu doplnili. Stačí len 0,5 promile... Zábavná, a pritom kruto úprimná severská tragikomédia hovorí o strate a hľadaní radosti v každodennej šedi života. V hladine zábavy a zamyslenia nás budú držať excelentní herci – muži v najlepších rokoch života – Marián Miezga, Ady Hajdu, Braňo Deák a Róbert Jakab. Zažite intenzívny experiment, ktorý sa začína ako nevinná hra a končí s trvalými následkami.

Štyria priatelia, štyria učitelia na strednej škole sa ocitnú na životnej križovatke. Vyhorenie ich zastihlo na vrchole a doviedlo k rezignácii snov a ambícií. Jednotvárne dni sa pre nich vlečú v nekonečnom stereotype povinností. Posmešky študentov, občas uštipačné poznámky doma, vlastný odraz v zrkadle, ktorý nespoznávajú. Status quo, ktoré musí jedného dňa nevyhnutne prasknúť. Príležitosť sa ponúkne na oslave 40. narodenín jedného z nich, kedy objavia odvážnu, a trochu riskantnú teóriu nórskeho filozofa. Tá tvrdí, že človek sa rodí s nedostatkom 0,5 promile alkoholu v krvi. Riešením je pravidelné dopĺňanie, ktoré vedie k vyššiemu sebavedomiu, kreativite, drajvu a spokojnosti. Skrátka ku všetkému, po čom štvorica povädnutých mužov a zaprášených učiteľov túži. Prečo ju teda nevyskúšať na vlastnej koži? Vynikajúcu divadelnú komédiu so skvelým obsadením môžete zažiť **24. februára** v kultúrnom centre. Lístky v predaji na: www.mestokultury.sk a ticketlive.sk.

Rastislav Marko, OKŠaMK

KINO AKADEMIK
BANSKÁ ŠTIAVNICA

Nedeľa 22.2. o 16.00 h

Veľrybia pieseň

Animovaný, 90 min., P, Vstupné:6€. Vincent, dospievajúci keporkak, je synom slávneho posledného veľrybieho speváka, ktorý až do poslednej chvíle chránil oceán a jeho obyvateľov. Keď Vincent o neho aj svoju mamu tragicky príde, musí zaujať jeho miesto a svojou vlastnou kúzelnou piesňou pokračovať ako ochranca podmorského života. Je však príliš vystrašený, osamelý a neistý. Keď z roztopeného ľadovca unikne obludný Leviatan a začne ohrozovať svojim smrtiacim atramentom všetok morský život, musí Vincent nájsť svoju vlastnú pieseň, aby túto hrozbu zastavil.

Nedeľa 22.2. o 18.30 h

Pošlite pomoc

Horor, triler, 112 min., P:15, Vstupné:6€. Linda Liddle pracuje v korporáte na oddelení plánovania a stratégie, kde je šikanovaná a obťažovaná svojím sexistickým šéfom Bradleyom, ktorý jej zo života robí psychické peklo. Jedného dňa musia spolu letieť na služobnú cestu, lietadlo však havaruje. Havárii prežije len Linda a Bradley, uviaznutí na opustenom ostrove, kde sa pokúšajú zachrániť a prežiť, ale vzájomné napätie začína opäť narastať.

Utorok 24.2. o 18.30 h

Drobná nehoda

Triler, dráma, 102 min., P:15, vstupné:6€. Začne to jednej noci ako drobná nehoda, ktorá zvedie dokopy bývalého politického väzňa Vahida a muža, v ktorom spozná svojho mučiteľa z väzenia. Jeho tvár Vahid síce nikdy nevidel, ale jeho krok a špecifický zvuk umelej nohy, ten spozná s istotou... Ale je tá istota úplná? Nepriestrelná? Bez veľkého plánovania sa Vahid púšťa do tragikomickej záškodníckej akcie, ktorá zvedie dokopy bývalých spoluväzňov poznačených všadeprítomnou politickou zvôľou.

Streda 25.2. o 18.30 h

Hundroš

Komédia, 98 min., P:15, Vstupné:6€

Štvrtok 26.2. o 18.30 h

Otec matka sestra brat

Komédia, dráma, 110 min., P:15, Vstupné:6€. Poviedkový triptych kráľa nezávislého filmu Jima Jarmuscha.Film Father Mother Sister Brother sa zaoberá napätými vzťahmi medzi dospelými deťmi, ich emocionálne vzdialenými rodičmi a medzi sebou navzájom.

Flešky zo ZUŠ-ky

Január 2026 - ZUŠ vyhlasuje ďalší ročník súťaže Duchovný a umelecký odkaz bansko-štiavnickej Kalvárie.

Zborík ZUŠ-ky na novoročnom stretnutí samosprávy mesta v Hoteli Grand Matej FOTO ARCHÍV ZUŠ BŠ

Pozývame žiakov ZŠ, ŠZŠ, SŠ umeleckého zamerania zapojiť sa do výtvarnej a žiakov ZUŠ do speváckej súťaže oslavujúcej krásu a význam kultúrnej dominanty mesta Banská Štiavnica KALVÁRIE. Bližšie podrobnosti k pripravovanému novému ročníku súťaže, propozície, prihlášku, ako aj inšpirácie z minulých rokov ponúkame na stránke www.zusbs.sk v časti PODUJATIA - Odkaz Kalvárie. Už teraz s radosťou očakávame vaše tvorivé a nápadité výtvarné stvárnenia i pekné spevácke výkony. V tomto ročníku výtvarnej súťaže upriamujeme pozornosť na architektonickú stránku objektov Kalvárie ako súčasť banskoštiavnickej prírody, mesta, regiónu, krajiny. 24. marca sa na vás tešia odborné poroty i členovia prípravného tímu ZUŠ (zodpovedná za speváckú súťaž Irena Chovanová, za výtvarnú Miroslava Knezovičová). Podujatie podporujú Mesto Banská Štiavnica, Rímskokatolícka farnosť Banská Štiavnica, Kalvársky fond, SBM, a veríme, že podporí aj BBSK a FPU.

13. január 2026 - ZUŠ na Novoročnom stretnutí

V priestoroch hotela Grand – Matej sa v utorok 13. januára konalo novoročné stretnutie Samosprávy mesta Banská Štiavnica s predstaviteľmi inštitúcií, organizácií, riaditeľmi škôl, firiem pôsobiacich v meste, starostami obcí okresu Banská Štiavnica a poslancami MsZ. Pani prednostka MsÚ Mgr. Henrieta Godová všetkých privítala. Medzi pozvanými sme boli i my, ZUŠ-kári. V dvoch blokoch sme hudobno-dramatickým programom spríjemnili toto podujatie. Najskôr to bola Židovská pieseň pre tri flauty v podaní Karolíny Filkorovej, Matildy Repáňovej a p. uč. Zuzky Kovárovej. Nasledovali Náckove šibalstvá, huncúctva a príbehy od Jozefa Osvalda stvárnené žiakom LDO Oliverom Ďuricom. (vedie Ľudka Klimková). Dvoma slovenskými ľudovými koledami Ó, chýr preblahý a Daj Boh šťastia zaprial spevom všetko dobré do nového roku Tomáš Páleník (spevácka trieda I. Chovanovej). Z triedy p. uč. Karolíny Buškovej Rumanovej sa predstavila Alicka Knezovičová gitarovým Rondom op. 11 Francesca Molina. Prvý hudobný vstup zakončil duet p. uč. Weisovej a p. uč. Janiczeka I know He Lives od Lindy Chapman. Program pokračoval príhovorom pani primátorky mesta Mgr. Nadeždy Babiakovej, v ktorom zbilancovala rok 2025 a predstavila prognózy pre rok 2026. Nasledoval slávnostný prípitok. Druhý umelecký vstup otvoril trubkár Viliam Lipták skladbou Kvapík od Antoníma Vaigla (ped. vedenie Aleš Turčan). Do rozprávky Mrázik nás piesňou Nastenky Nekukaj kukučka vtiahla Hanka Kminiaková a na husľový koncert nás Sonatínou Z. Fibicha pozval Peter Sopko (ped. vedenie Juraj Janiczek). Speváci zo ZBORÍKU Alžbeta Palásthyová, Klaudia Foltánová, Hana Kminiaková, Maja Dobrovičová, Alica Knezovičová, Žofia Necpálová, Bianka Vasiľová a Peter Sopko zakončili naše vystúpenie nežnou vianočnou piesňou V kraji tam a piesňou autorov Miller/Jill v arr. Coutney/Ades Nech svetu vládne mier. Slovami tejto záverečnej piesne sme zapriali pokoj všetkým národom, aby Boh chránil pred zlým náš dom, mesto, krajinu i celý svet. Na klavíri všetkých sprevádzala Irena Chovanová. Za zvuk a prenos klavíru ďakujeme Peťkovi Sliackemu. Ďakujeme tiež za slová vďaky a uznania p. primátorke.

Január 2026 - ZUŠ v Banskej Štiavnici vyhlasuje 9. ročník klavírnej súťaže Banskoštiavnické kladivká 2026.

Talentovaní klaviristi z celého Slovenska sa stretajú u nás v sále ZUŠ, aby predviedli svoje klavírne zručnosti a výrazovú zdatnosť. Rozdelení do vekových kategórií hrajú vždy dve skladby spamäti, pričom v repertoári musí byť maximálne jedna skladba svetovej literatúry a minimálne jedna skladba žijúceho slovenského skladateľa. Tešíme sa na stretnutie so šikovnými klaviristami a ich skvelými pedagógmi 6. a 7. mája. Pre aktuálne informácie sledujte stránku súťaže, ktorú zastrešuje p. uč. Martin Jánošík a Monika Lipovská.

Január 2026 - Výtvarnící tvoria priebežne a neustále - pre radosť seba i iných. Niektoré práce putujú na súťaže, iné zas zdobia školu - všetky rozvíjajú kreativitu, predstavivosť, motoriku, remeselnú zručnosť, učia trpezlivosti i umeleckému kumštu.

12. január 2026 účasť v porote.

Pani zástupkyňa ZUŠ Mgr. Miroslava Knezovičová bola SBM prizvaná ako členka odbornej poroty v súťaži My sa nevieme sťažovať nahlas s témou Mokrade.

12. január 2026 Novoročná kapustnica

Nový rok privítali zamestnanci ZUŠ posedením pri kapustnici v Reštaurácii Monarchia. P. riaditeľka zapriala všetkým síl a invencie do ďalšieho roku a tiež citovala starú štiavnickú banícku novoročnú pieseň *„Radujeme sa kresťania“* s prianím, aby Boh odvrátil od nás mor, hlad i vojny.

Prosba o poukázanie 2 percent z dane z príjmov OZ Priatelia banskoštiavnickej ZUŠ.

Vážení rodičia a priatelia školy, pomôžte nám, prosíme, skvalitniť výchovno-vzdelávací proces na škole darovaním 2% z dane. Zákon č. 595/2003 Z. z. O daniach z príjmov Vám umožňuje darovať 2 % zo svojich daní z príjmov neziskovej organizácii, ako je aj naše Občianske združenie PRIATELIA BANSKO-ŠTIAVNICKEJ ZUŠ. Tento dar Vás nič nestojí, pretože daň by ste inak odviedli štátu. Vaše 2 % pre nás znamenajú prejavenie dôvery a podporu v rozvíjaní našich aktivít v prospech Vašich detí. Využite možnosť rozhodnúť o Vašich 2%. Finančné prostriedky budú použité v skratke - viď naše stanovy - na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu na škole, skvalitnenie vybavenia školy, podpora dobrej klímy školy. Ako poukázať 2%? Ak sa rozhodnete darovať nám 2 % Vašich daní z príjmu, pripravili sme pre Vás stručný návod, ako na to. Ste zamestnanec a ročné zúčtovanie za Vás robí zamestnávateľ? Požiadajte svojho zamestnávateľa, aby Vám vystavil potvrdenie o zaplatení dane. Z tohto Potvrdenia si viete zistiť dátum zaplatenia dane a vypočítať 2% z Vašej zaplatenej dane, to je maximálna suma, ktorú môžete v prospech prijímateľa poukázať. Táto suma však musí byť minimálne vo výške 3 €. Stiahnite si a vyplňte EDITOVATEĽNÉ VYHLÁSENIE o poukázaní 2% z dane https://www.zusbs.sk/.../2026/01/2-z-dane-25-tlacivo.pdf, v ktorom sú už vyplnené údaje o prijímateľovi. Obe tieto tlačivá (Vyhlásenie spolu s Potvrdením), doručte do 30. apríla 2026 na daňový úrad podľa Vášho bydliska alebo do 24. apríla 2026 na ZUŠ, Radničné nám. 8, Banská Štiavnica triednemu učiteľovi, prípadne do kancelárie školy. Za Vašu podporu vopred ĎAKUJEME a tešíme sa na vás pri ďalších podujatiach.

Vaša ZUŠ-ka

Plesová sezóna

V sobotu 17. januára 2026 sa v obci Baďan konal tradičný Baďančiansky ples.

Je potešiteľné, že práve taká malá obec len so 150 obyvateľmi dokáže usporiadať ples už po 36.-krát, ktorý po 19.00 h otvorila starostka obce RNDr. Ľubica Kuková slávnostným prípitkom. Do úvodného tanca, ktorý otvorila pani starostka hrali a spievali Duo Song a cimbalová muzika pod vedením Slavomíra Melicherčíka. Dobré jedlo, tombola a výborná nálada trvali až do rána a Vy sa už teraz môžete tešiť na ďalší ročník jedinečného plesu v obci Baďan. Treba poďakovať všetkým za pomoc a dlhoročnú spoluprácu, všetkým občanom a tým, ktorí ples organizujú a neustále navštevujú!

V sobotu 30. januára sa konal už 9. ročník Belianskeho plesu. Hostiteľmi plesu sú Erika Babirádová a Jozef Bartko, ktorí privítali hostí a otvorili ples slávnostným prípitkom a úvodným tancom. Večer sa sa začať s plesovou zábavou. O dobrú náladu do tanca hrala kapela Počin a DJ Fabo. Fotodokumentáciu hosťom počas celého večera vyhotovoval Lasky. Vynikajúce jedlo od šéfkuchára Jožka servírované až do rána formou bufetových stolov bola lahôdkou nielen pre oči, ale hlavne pohladením pre chuťové poháriky. Bohatá tombola, kde hlavnou cenou bol šek na 1 000 €, na ktorý si robil zálusk asi každý prítomný. Vynikajúca zábava až do rána je zárukou, že o rok sa vidíme opäť na Belianskom plese 2027! Poďakovať je potrebné všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k zdarnému priebehu a organizácii plesu a všetkým sponzorom tomboly.

niesol pod moderátorskou taktovkou Mgr. Milana Kabinu. Úvodné tanečné vystúpenie Petra Farbiaka a Vivien Legényovej, ktorí previedli štandardné a latinsko-americké tance postavilo všetkých na nohy a mohlo

Michal Kríž

Okresné kolo v basketbale

OK v basketbale žiačok ZŠ, gratulujeme k postupu do KK:

Basketbalistky zo ZŠ J. Kollára FOTO ARCHÍV CVČ BŠ

1. miesto: ZŠ J. Kollára, 2. miesto: ZŠ s MŠ Svätý Anton, 3. miesto: Katolícka spojená škola - CZŠ. Ďakujem nášmu rozhodcovi p. uč. R. Šálymu, p. uč., ktorí pripravovali žiačky a všetkým dievčatám, ktoré nám ukázali, že vedia hrať basketbal. Gratulujeme!

CVČ BŠ

Zaplávať si môžete v škole Guliver!

Vážení obyvatelia a návštevníci nášho mesta,

Mesto Banská Štiavnica muselo pristúpiť z dôvodu neúmerne zvýšených nákladov na prevádzku mestských kúpeľov - plavárne k ich dočasnému zatvoreniu. To však neznamená, že v súčasnosti nie je možnosť nikde si v Štiavnici zaplávať.

Mesto v spolupráci so spoločnosťou Tidly Slovakia, a. s., uzatvorilo zmluvu o spolupráci, na základe ktorej je možné využívať bazén v Súkromnej základnej škole Guliver.

Bazén je pre verejnosť prístupný, pričom otváracie hodiny sú: streda a piatok **od 18.00 - 20.00 h, a sobota od 17.00 – 19.00 h.**

Počas užívania bazéna je zabezpečený plavčík a to aj 15 min pred otvorením bazéna a 15 minút po zatvorení bazéna. Vstupné návštevníka bazéna predstavuje sumu 5 € na 2 h (za každý vstup). Vchod na bazén pre verejnosť je smerom k žel. stanici odzadu cez parkovisko.

Upozorňujeme plaveckú verejnosť, že je potrebné si so sebou doniesť plavecké čiapky! Čiapky si je možné zakúpiť na mieste za 5 €/ks. Platba možná aj platobnou kartou.

Takže všetci milovníci plávania, budeme sa tešiť, keď najbližšie mesiace využijete túto možnosť. Účelom je zabezpečenie plaveckého športu a zdravého životného štýlu obyvateľov mesta Banská Štiavnica v období realizácie komplexnej rekonštrukcie na objekte Mestské kúpele - plaváreň.

MsÚ

Futbal

Zimná príprava v FK Sitno Banská Štiavnica

Mládež

Futbalový život v našom klube FK Sitno Banská Štiavnica sa opäť naštartoval v týždni od 12.1.2026. Všetky naše mládežnícke kategórie postupne začali s tréningovým procesom. Naši najmenší hráči v kategóriách U7 a U9 využívajú priestory telocviční na základných školách: ZŠ Jozefa Kollára, ZŠ Štiavnické Bane a Katolícka spojená škola Sv. Františka Assiského. Staršie kategórie U11, U13, U15, U15 B a U19 využívajú na tréningový proces umelú trávu a atletickú dráhu, kde prebiehajú tréningy s kondičným zameraním. Počas prípravy sa zúčastňujeme aj na halových turnajoch. Starší žiaci absolvovali turnaj v Kremnici, mladší žiaci v Krupine. Zápasové skúsenosti budú počas februára zbierať aj prípravky, ktoré vycestujú na turnaj do Krupiny. Dorast počas víkendu odohral prípravný zápas so Svätým Antonom s výsledkom v prospech Antona 5:6. Počas marca plánujú odohrať 2 prípravné zápasy. Počas januára si na Galavečeri SSFZ prevzal ocenenie hráč dorastu Šimon Kertész, ktorý sa umiestnil v Jedenástke roka 2025. V nasledujúcom vydaní Vám o tomto úspechu prinesieme rozhovor s oceneným Š. Kertészom. Sezóna sa začne rozbiehať 21.marca a my v klube pevne veríme, že zimná príprava prinesie dobré výsledky a radosť z futbalu.

Mgr. Lívia Pellegrini - predseda FK Sitno BŠ

Ponuka

Základná škola Jozefa Kollára ponúka priestory jedálne na konanie spoločenských udalostí, osláv, večierkov a pod. Kontakty: 0904 523 872, 0911 875 772.

ZŠ J. Kollára

Ponuka

Centrum voľného času v Banskej Štiavnici ponúka tanečné vystúpenia súboru Applause na zábavy, večierky, spoločenské akcie. V ponuke máme tance národné, moderné, ľudové a pod. Bližšie informácie v CVČ na č. tel.: 0907 598 567.

J. Machilová

reality

■ Predám veľký 3-izbový byt, len vážny záujem, volať po 16. h, tel.č.: 0915 820 218

■ Realizujem stavebné, klampiarske a tesárske práce, brúsenie nožov a nožníc, tel.č.: 0903 549 052

služby

■ Má Vaše dieťa problém pri písaní diktátov, čítaní? Pomôžem: 0948 566 600

■ Vyučujem nemčinu a vybavím pre murárov a maliarov zamestnanie v Nemecku, Švajčiarsku a Rakúsku, tel.č.: 0903 585 014

Potraviny pod hríbom
donášková služba

DONÁŠKA AŽ K VAŠIM DVERÁM

• POTRAVINY •
• ALKO • NEALKO •
• CIGARETY •

OBJEDNÁVKY NA TEL. Č.: 045/692 0150

PRÍJEM OBJEDNÁVOK:
PO – PI: 7:00 DO 19:00 HOD.
SO: 7:00 DO 14:00 HOD.
NE: 7:00 DO 12:00 HOD.

POPLATOK ZA DOVOZ V BŠ: 1,- €

Sociálna – Senior
prepravná služba Banská Štiavnica
Pre seniorov a návštevníkov nemocnice. Pre seniorov a ZŤP. Pre ZŤP na invalidnom vozíku
0948 460 700
Pracovná doba:
Pondelok – Piatok 6.30 – 17.00

VITA Natura centrum
Dolná 3, B.Štiavnica
NOVINKA V PONUKE
THAJSKÉ MAŠÁŽE
Cena od 35,-€
0911 338 838
www.vitanaturacentrum.sk

L.N.Trade Pod Sitnom
registrovaný sociálny podnik
ponúka:
► stavebnú činnosť
► murárske práce
0911 772 771

Vodný raj Vyhne
DHZ Vyhne
Obec Vyhne v spolupráci s prevádzkou Vodný raj Vyhne a DHZ Vyhne, vás srdečne pozývajú na
fašiangovú valentínsku
ochutnávku zabíjačkových špecialít
obecné námestie
14.02.2026
od 14:00 hod. ponúkame výbornú kapustnicu, varené víno, alko, nealko a zabíjačkové špeciality aj s možnosťou zakúpenia,
...hudba dobrá nálada a vaša účasť...záruka dobrého podujatia...

ŠTIAVNICKÉ NOVINY ■ Dvojtýždenník Mesta Banská Štiavnica vychádza každý druhý štvrtok, redakčná uzávierka je v pondelok do 9:00 ■ **redaktor:** Mgr. Michal Kríž ■ **redakčná rada:** Mgr. Nadežda Babiaková, Mgr. Henrieta Godová, Ing. Ivana Nikolajová, Mgr. Martin Macharik, Mgr. Lukáš Pellegrini, JUDr. Gejza Volf ■ **jazyková úprava:** Katarína Kissová ■ **sadzba a dizajn:** Mgr. Mária Sisková ■ **adresa redakcie:** Mestský úrad Banská Štiavnica, oddelenie kultúry, športu a mediálnej komunikácie, Kammerhofská 1, Banská Štiavnica, tel.: 045/6949652, 0918 688 850, **e-mail: michal.kriz@banskastiavnica.sk**. Reg. č. SKP 27. Podávanie nov. zas. povolené OZ SsRP B. Bystrica č.j. 1167/94-PTP zo dňa 6.4.1994 ■ **vydavateľ:** Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 01 Banská Štiavnica, IČO 00 320 501 ■ **evidenčné číslo:** EV 4429/11 ■ ISSN 1337-8023 ■ **tlač:** Nikara, Krupina ■ **redakcia si vyhradzuje právo redakčného krátenia a úpravy rukopisov!** Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Akékoľvek preberanie, rozmnožovanie a ďalšie rozširovanie článkov, ich častí, výtvarných riešení a reklám bez predchádzajúceho písomného súhlasu redakcie je podľa Autorského zákona zakázané. Obsah článkov nemusí byť vždy totožný s názorom redakcie.

© Redakcia Štiavnických novín